C/2026/4813

8.9.2026

KOMISJONI TEATIS,

millega ajakohastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/904 (teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta) kohaseid komisjoni suuniseid ühekordselt kasutatavate plasttoodete kohta

(C/2026/4813)

SISUKORD

Lehekülg

1. SISSEJUHATUS 4
2. ÜLDMÕISTED JA MÄÄRATLUSED 5
   - 2.1. Plasti määratlus (artikli 3 punkt 1) 5
     - 2.1.1. Polümeer 6
     - 2.1.2. Võib olla lõpptoote peamine struktuurikomponent 6
     - 2.1.3. Looduslikud polümeerid, mida ei ole keemiliselt modifitseeritud 6
   - 2.2. Ühekordselt kasutatav plasttoode (artikli 3 punkt 2) 8
     - 2.2.1. Plastisisaldus: täielikult või osaliselt plastist valmistatud 8
     - 2.2.2. Ühekordne kasutamine 9
     - 2.2.3. Toote korduvtäidetavus ja korduskasutatavus 9
3. DIREKTIIVIDE (EL) 2019/904 JA 94/62/EÜ VAHELISED SEOSED 10
4. TOODETE ERIKRITEERIUMID 11
   - 4.1. Toidupakendid 11
     - 4.1.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid 11
     - 4.1.2. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 13
   - 4.2. Pakid ja pakkematerjal 16
     - 4.2.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid 16
     - 4.2.2. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 17
   - 4.3. Söögiriistad, taldrikud, kõrred ja segamispulgad 18
     - 4.3.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus 18
     - 4.3.2. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 19
   - 4.4. Joogipakendid, joogipudelid ja joogitopsid (k.a nende korgid ja kaaned) 21
     - 4.4.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldused ja kriteeriumid 21
     - 4.4.2. Korgid ja kaaned 22
     - 4.4.3. Tootepõhised erandid 24
     - 4.4.4. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 24
   - 4.5. Teatavate (seotud) tootekategooriate eristamine 27
     - 4.5.1. Põhielemendid toidupakendite eristamiseks joogipakenditest 27
     - 4.5.2. Põhielemendid toidupakendite eristamiseks joogitopsidest 28
     - 4.5.3. Põhielemendid joogipakendite, joogipudelite ja joogitopside eristamiseks 29
     - 4.5.4. Põhielemendid toidupakendite eristamiseks pakkidest ja pakkematerjalist 29
     - 4.5.5. Põhielemendid taldrikute eristamiseks toidupakenditest 30

4.6. Õhukesed plastkandekotid 31
4.6.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid 31
4.6.2. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 31
4.7. Vatitikuvarred 32
4.7.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid 32
4.7.2. Tootepõhised erandid 33
4.7.3. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 33
4.8. Õhupallid ja nende varred 34
4.8.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid 34
4.8.2. Tootepõhised erandid 35
4.8.3. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 35
4.9. Hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid 36
4.9.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid 36
4.9.2. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 37
4.10. Niisutatud pühkepaber 38
4.10.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus, kriteeriumid ja erandid 38
4.10.2. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 39
4.11. Filtriga tubakatooted, koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid 41
4.11.1. Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid 41
4.11.2. Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu 41
LISA – Ülevaade ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest, nende kirjeldustest ja direktiivis sätestatud asjakohastest nõuetest 43

ELi autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks ja taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse valdaja käest.

Dokumendi autoriõigus: © Euroopa Liit, 2021.

Illustratsioonid: © Gettyimages.

1. **SISSEJUHATUS**

Käesolevas dokumendis antakse suuniseid teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamist käsitleva direktiivi (EL) 2019/904 ([1]) (edaspidi „direktiiv“ või „ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiiv“) tõlgendamise ja rakendamise kohta.

Sellega ajakohastatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/904 (teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta) kohaseid komisjoni suuniseid ühekordselt kasutatavate plasttoodete kohta ([2]). Ainsad muudatused võrreldes eelmise versiooniga on tehtud punkti 4.4.2 tabelis 4–6, kus on esitatud ühekordselt kasutatavate plastist joogipakendite ja ühekordselt kasutatavate plastist joogitopside korkide ja kaante illustratiivsed näited. Eelkõige on lisatud näide plastkorgi kohta, mida kasutatakse koos alumiiniumfooliumist tihendiga näiteks suure tihedusega polüetüleenist pudelitel, mis sisaldavad kõrgkuumutatud piima.

Direktiivi kohaldatakse kõigi selle lisas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete, samuti kõigi oksüdantide toimel lagunevast plastist toodete ja plasti sisaldavate kalapüügivahendite suhtes. Direktiivi artikli 12 kohaselt on komisjonil ülesanne töötada välja asjakohaseid näiteid sisaldavad suunised selle kohta, mida tuleb direktiivi kohaldamisel lugeda ühekordselt kasutatavaks plasttooteks. Käesolevate suuniste keskmes on lisas esitatud ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on loetletud allpool:

— õhupallid;

— õhupallivarred;

— joogipakendid, mis mahutavad kuni kolm liitrit, k.a nende korgid ja kaaned;

  — joogipakendid, mis on valmistatud vahtpolüstüreenist, k.a nende korgid ja kaaned;

  — joogipudelid, mis mahutavad kuni kolm liitrit, k.a nende korgid ja kaaned;

— joogisegamispulgad;

— vatitikuvarred;

— joogitopsid;

  — joogitopsid, mis on valmistatud vahtpolüstüreenist, k.a nende korgid ja kaaned;

  — joogitopsid, k.a nende korgid ja kaaned;

— söögiriistad (noad, kahvlid, lusikad, söögipulgad);

— toidupakendid;

  — toidupakendid, mis on valmistatud vahtpolüstüreenist;

— õhukesed plastkandekotid;

— pakid ja pakkematerjal;

— taldrikud;

— hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid;

— kõrred;

— filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid;

— niisutatud pühkepaber.

([1]) ELT L 155, 12.6.2019, lk 1.
([2]) ELT C 216, 7.6.2021, lk 1.

Suunistes ei käsitleta üksikasjalikult kalapüügivahendeid ja oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid. Mis puudutab viimati nimetatut, siis keelatakse direktiivi artikliga 5 kõik, nii ühekordselt kui ka korduskasutatavad oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooted ning direktiivis ei tehta vahet biolaguneval ja mittebiolaguneval oksüdantide toimel laguneval plastil.

Käesolevas dokumendis antakse suuniseid direktiivis sätestatud peamiste määratluste kohta ja tuuakse näiteid toodetest, mida võib pidada direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks või sealt välja jäävaks. Need näited ei ole ammendavad ja üksnes näitlikustavad seda, kuidas tõlgendada direktiivis esitatud mõisteid ja asjakohaseid nõudeid seoses konkreetsete ühekordselt kasutatavate plasttoodetega. Dokumendi sisu ja näited kajastavad Euroopa Komisjoni seisukohti ega ole õiguslikult siduvad. ELi õigusaktide õiguslikult siduva tõlgendamise ainupädevus on Euroopa Liidu Kohtul.

Eelkõige koroonaviiruse pandeemiat silmas pidades tuleb märkida, et artiklis 11 on nõutud, et direktiivi artiklite 4–9 ülevõtmise ja rakendamise meetmed peavad vastama liidu toidualastele õigusnormidele, tagamaks, et ei kahjustata toiduhügieeni ega -ohutust. Põhjenduses 14 on lisaks nõutud, et meetmed ei tohi ohustada häid hügieenitavasid, häid tootmistavasid ja tarbijate teavitamist.

2. **ÜLDMÕISTED JA MÄÄRATLUSED** ([3])

2.1. **Plasti määratlus (artikli 3 punkt 1)**

Plasti määratlus on esitatud artikli 3 punktis 1:

*„„plast“ – materjal, mis koosneb **määruse (EÜ) nr 1907/2006*** ([4]) ***artikli 3 punktis 5 määratletud polümeerist**, ning millele võib olla lisatud lisaaineid või muid aineid ja mis võib olla lõpptoote **peamine struktuurikomponent**, **välja arvatud looduslikud polümeerid, mida ei ole keemiliselt modifitseeritud**“ [esiletõst lisatud].*

Põhjenduse 11 kohaselt viitab direktiivi artikli 3 punkt 1 määruses (EÜ) nr 1907/2006 (edaspidi „kemikaalimäärus REACH“) esitatud määratlusele ja sellega lisatakse täiendavaid elemente, et võtta kasutusele kohandatud ja seega eraldi määratlus.

Põhjenduses 11 osutatakse sõnaselgelt värvidele, tintidele ja liimainetele kui polümeersetele materjalidele, mis on direktiivi kohaldamisalast välja jäetud ja mida ei peeta artikli 3 punktis 1 nimetatud plasti määratlusele vastavaks. Seega ei ole (muidu) muust kui plastist valmistatud lõpptoode, millele neid kantakse, kõnealuse direktiivi kohaselt ühekordselt kasutatav plasttoode. Paljud artikli 3 punktis 1 ja põhjenduses 11 kasutatud mõisted ja kontseptsioonid vajavad lisaselgitust. Järgmistes punktides antakse suuniseid põhimõistete, eelkõige järgmiste kohta:

— polümeer (punkt 2.1.1);

— võib olla lõpptoote peamine struktuurikomponent (punkt 2.1.2) ning

— looduslikud polümeerid, mida ei ole keemiliselt modifitseeritud (punkt 2.1.3).

([3]) Selles peatükis antud suunised ei puuduta toiduga kokkupuutuvaid materjale käsitlevaid liidu õigusakte ja eelkõige määrust (EL) nr 10/2011 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud plastikmaterjalide ja -esemete kohta, milles mõnel juhul kasutatakse sarnaseid mõisteid ja määratlusi, kuid neid tõlgendatakse osaliselt erinevalt, mis kajastab erinevaid kontekste.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

2.1.1. *Polümeer*

Direktiivi artikli 3 punktis 1 viidatakse kemikaalimääruse REACH artikli 3 punktis 5 esitatud polümeeri määratlusele, mis on järgmine:

„polümeer – aine, mille molekulides paiknevad järjestikku ühesugused või erinevad monomeerühikud. Sellised molekulid peavad olema erinevate molekulmassidega, kusjuures erinevused molekulmassis peavad eelkõige tulenema monomeerühikute arvust. Polümeer vastab järgmistele tingimustele:

a) *molekulid, mis koosnevad vähemalt kolmest monomeerühikust, mis on kovalentselt seotud vähemalt ühe monomeerühiku või muu reagendiga, on aines massilt ülekaalus;*

b) *ühesuguse molekulmassiga molekulid on aines massilt vähemuses.*

Käesolevas määratluses tähendab mõiste „monomeerühik" monomeeri reaktsioonijärgset kuju polümeeris".

Kemikaalimääruses REACH sätestatud polümeeri määratluse täiendamiseks on Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) polümeeride ja monomeeride juhendis ([5]) (edaspidi „ECHA juhend") esitatud täiendav juhend:

„Polümeer, nagu iga muugi [kemikaalimääruse REACH] artikli 3 lõikes 1 sätestatud aine, võib sisaldada ka polümeeri stabiilsuse säilitamiseks vajalikke lisaaineid ja tootmisprotsessist jäänud lisandeid. Need stabilisaatorid ja lisandid loetakse aine osaks".

2.1.2. *Võib olla lõpptoote peamine struktuurikomponent*

Direktiivi artikli 3 punktis 1 on plast määratletud kui *„materjal, […] mis **võib olla** lõpptoote **peamine struktuurikomponent**"*. Lõpptoodete peamise struktuurikomponendina toimimise võimaluse aspekt puudutab plasti, mitte ühekordselt kasutatava plasttoote määratlust. Seetõttu tuleb plasti määratluse kontekstis mõista seda kriteeriumit üldmõistena. Kuna artikli 3 punktis 1 ei määratleta ega piirata kuidagi lõpptoote liiki ega polümeeri kogust, võivad põhimõtteliselt lõpptoote peamiseks struktuurikomponendiks olla väga erinevad polümeerid.

2.1.3. *Looduslikud polümeerid, mida ei ole keemiliselt modifitseeritud*

Polümeerid, mis vastavad artikli 3 punktis 1 sätestatud järgmisele kahele tingimusele, jäävad direktiivi kohaldamisalast välja: i) need on looduslikud polümeerid ja ii) need vastavad nõudele, et neid ei ole keemiliselt modifitseeritud. Neid tingimusi selgitatakse lähemalt põhjenduses 11:

*„Käesolev direktiiv ei peaks hõlmama […] **määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktis 40** sätestatud **„keemiliselt modifitseerimata aine"** määratlusele vastavaid **modifitseerimata looduslikke polümeere, sest neid esineb keskkonnas looduslikult**. Seepärast tuleks käesoleva direktiivi kohaldamisel määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punkti 5 kohast polümeeri määratlust kohandada ja võtta kasutusele eraldi määratlus" [esiletõst lisatud].*

*„**Modifitseeritud looduslikest polümeeridest** või **biopõhistest, fossiilsetest või sünteetilistest lähteainetest toodetud plasti looduslikult ei esine** ja seetõttu tuleks seda reguleerida käesolevas direktiivis. Kohandatud plastimääratlus peaks seega hõlmama **polümeeripõhiseid kummitooteid ning biopõhist ja biolagunevat plasti**, olenemata sellest, kas need on saadud biomassist või peaksid aja jooksul biolagunema" [esiletõst lisatud].*

i) Looduslikud polümeerid

Mõiste „looduslik polümeer" on ECHA juhendis määratletud järgmiselt:

*„Looduslikeks polümeerideks loetakse polümeerid, mille polümerisatsiooniprotsess on **toimunud looduses sõltumatult nende ekstraheerimise protsessist**. See tähendab, et REACH-määruse artikli 3 lõike39 kriteeriumide kohaselt hinnates ei pruugi looduslikud polümeerid olla „**looduses esinevad ained**"" [esiletõst lisatud].*

([5]) Euroopa Kemikaaliamet (2012). Monomeeride ja polümeeride juhend. Jaod 2.2 ja 3.2.1.3. Kättesaadav aadressil: https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/polymers_en.pdf/9a74545f-05be-4e10-8555-4d7cf051bbed.

Kemikaalimääruse REACH artikli 3 punktis 39 on looduses esinevad ained määratletud järgmiselt:

*„**looduses esinevad ained** – **looduslikud ained**, mis on töötlemata kujul või mida on töödeldud käsitsi, mehaaniliselt või gravitatsiooniliste meetmetega, vees lahustamise, flotatsiooni, veega ekstraheerimise, aurdestillatsiooni teel või kuumutades ainult vee eraldamiseks, või mida saadakse õhust eraldamise teel mis tahes vahenditega“ [esiletõst lisatud].*

Eespool öeldut silmas pidades on mõisted „looduslik polümeer“ ja „looduslikult esinev aine“ kaks eri mõistet ja neid ei tohiks omavahel segi ajada. Peamine erinevus on seotud lubatud ekstraheerimismeetoditega. Loodusliku polümeeri mõiste osutab laiemale rühmale, mis ei sõltu meetodist, mida kasutatakse aine loodusest eraldamiseks. Lisaks ei ole direktiivis kemikaalimääruse REACH artikli 3 punktile 39 otsesõnu viidatud. Selle eristuse ja ECHA juhendis esitatud määratluse rakendamise tagajärg on see, et loodusliku polümeeri määratlusele vastavad näiteks puidust ekstraheeritud tselluloos ja ligniin ning märgjahvatusmeetodil saadud maisitärklis.

Teine oluline erinevus on see, kas polümerisatsiooniprotsess on toimunud looduses või on see elusorganismidega seotud tööstusliku protsessi tulemus. Lähtudes kemikaalimäärusest REACH ja sellega seotud ECHA juhendist, ei peeta tööstusliku kääritamisprotsessi teel saadud polümeere looduslikeks polümeerideks, kuna polümeerumine ei ole toimunud looduses. Seetõttu ei peeta tööstuslikes tingimustes tehislike kultiveerimis- ja käärimisprotsesside käigus toimuva biosünteesi tulemusena saadud polümeere, nt polühüdroksüalkanoaate (PHA), looduslikeks polümeerideks, kuna need ei ole looduses toimunud polümerisatsiooniprotsessi tulemus. Üldiselt on nii, et kui polümeer saadakse tööstuslikust protsessist ja looduses on olemas sama tüüpi polümeere, ei kvalifitseeru toodetud polümeer looduslikuks polümeeriks.

ii) Keemiliselt modifitseerimata

Direktiivi põhjenduses 11 on selgitatud, et mõistet „keemiliselt modifitseerimata ained“ tuleks tõlgendada kooskõlas kemikaalimääruse REACH artikli 3 punktiga 40, milles on sätestatud:

*„keemiliselt modifitseerimata aine – aine, mille **keemiline struktuur jääb muutumatuks** isegi juhul, kui aine on läbi teinud keemilise protsessi või töötlemise või füüsikalise mineraloogilise muundumise, näiteks lisandite eemaldamine“ [esiletõst lisatud].*

Mõistet „keemiliselt modifitseerimata“ direktiivi artikli 3 punktis 1 tuleb seoses looduslike polümeeridega tõlgendada järgmiselt: selle otsustamisel, kas polümeeri on selle tootmisel keemiliselt modifitseeritud, tuleks arvesse võtta ainult protsessi sisestatava ja tulemuseks saadud polümeeri erinevust, arvestamata võimalikke modifikatsioone, mis võivad olla toimunud tootmisprotsesside käigus, kuna need ei ole kasutatud ja lõpuks potentsiaalselt keskkonda sattuva polümeeri omaduste ja käitumise seisukohast olulised.

See tähendab, et näiteks regenereeritud tselluloosi, nt viskoosi, lüotselli ja tsellulooskile kujul, ei peeta keemiliselt modifitseerituks, kuna saadud polümeere ei ole võrreldes protsessi sisestatud polümeeriga keemiliselt modifitseeritud. Tselluloosatsetaati peetakse keemiliselt modifitseerituks, arvestades, et võrreldes protsessi sisestatava loodusliku polümeeriga jäävad tselluloosis tootmisprotsessi käigus tekkinud keemilised modifikatsioonid alles ka tootmisprotsessi lõppedes.

Kui muutused polümeeri keemilises struktuuris tulenevad reaktsioonidest, mis toimuvad ainult loodusliku polümeeri ekstraheerimisprotsessi käigus (nt tselluloosi ja ligniini ekstraheerimiseks kasutatav puidumassi töötlemise protsess), ei peeta neid loodusliku polümeeri keemiliseks modifitseerimiseks direktiivi artikli 3 punkti 1 ja põhjenduse 11 tähenduses. Seetõttu leitakse, et puidumassi töötlemisel tekkiv pabermaterjal ei ole valmistatud keemiliselt modifitseeritud looduslikest polümeeridest. See tõlgendus on kooskõlas ka mõjuhinnanguga, mis on lisatud Euroopa Komisjoni ettepanekule võtta vastu kõnealune direktiiv (edaspidi „mõjuhinnang“), mille kohaselt on plastvoodrita või -katteta paberipõhised tooted määratletud kui kättesaadavad ja säästvamad alternatiivid ühekordselt kasutatavatele plasttoodetele ([6]).

([6]) Vt SWD(2018) 254 final, osa 3/3, lk 29–31.

2.2. **Ühekordselt kasutatav plasttoode (artikli 3 punkt 2)**

Direktiivi artikli 3 punktis 2 on sätestatud ühekordselt kasutatava plasttoote järgmine määratlus:

*„**täielikult või osaliselt** plastist valmistatud toode, mis **ei ole kavandatud, valmistatud või turule lastud** eesmärgiga see **tootjale uuesti täitmiseks tagastada** või **seda kavandatud eesmärgil korduskasutada nii, et toode ringleks oma olelusringi jooksul mitu korda**“ [esiletõst lisatud].*

Lisaks on põhjendustes 7 ja 12 märgitud, et direktiiv peaks hõlmama üksnes selliseid ühekordselt kasutatavaid plasttooteid, mida leitakse liidu randadest kõige enam, ning samuti plasti sisaldavaid kalapüügivahendeid ja oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid ning seetõttu ei peaks direktiiv hõlmama klaasist ja metallist joogipakendeid. Direktiiviga jäetakse lisa C, E, F ja G osadest konkreetselt välja klaasist ja metallist joogipakendid, millel on plastist korgid ja kaaned, ent hõlmatakse komposiitjoogipakendid. See on kooskõlas direktiivi eesmärkidega suunata jõupingutused sinna, kus neid on kõige rohkem vaja.

2.2.1. *Plastisisaldus: täielikult või osaliselt plastist valmistatud*

Direktiivi lisas loetletud ühekordselt kasutatavad plasttooted kuuluvad selle kohaldamisalasse, kui need on täielikult või ainult osaliselt valmistatud artikli 3 punktides 1 ja 2 määratletud plastist. Direktiivis ei nähta ette ühekordselt kasutatavate plasttoodete plastisisalduse vähese tähtsuse künnist, et teha kindlaks, kas see toode kuulub ühekordselt kasutatava plasttoote mõiste alla; seetõttu tuleb rakendada kvalitatiivset hindamist.

Paljude materjalide, sealhulgas mitteplastmaterjalide tootmisel kasutatakse polümeere, mis vastavad direktiivis esitatud plasti määratlusele, selleks et saavutada materjali spetsiifilisi omadusi ja ka tootmisprotsessi suuremat efektiivsust. Need polümeersed materjalid on sageli sünteetilised keemilised lisandid. Kui polümeerseid materjale, nt kinnitusaineid või sideaineid ja töötlemise abiaineid kasutatakse sellise materjali tootmisel, mis iseenesest ei ole plast, ei tähenda see, et ainult sellest materjalist valmistatud ühekordselt kasutatavat toodet peetakse osaliselt plastist valmistatud tooteks. Direktiivi ettepaneku ettevalmistamisel ([7]) hinnati eelkõige paberi- ja papipõhiseid tooteid, et teha kindlaks nende potentsiaal ühekordselt kasutatavate plasttoodete säästva alternatiivina. Sellest tulenevalt ei käsitata eespool nimetatud kaalutlusi silmas pidades paberi- ja papipõhiseid ühekordselt kasutatavaid tooteid, mis on valmistatud ainult paberi- ja papipõhisest materjalist ning millel ei ole plastvoodrit või -katet, ühekordselt kasutatava plasttootena direktiivi tähenduses.

Kui aga paberi- või papipõhise või muu materjali pinnale kantakse plastkate või -vooder vee või rasva eest kaitsmiseks, loetakse lõpptoode liittooteks, mis koosneb mitmest materjalist, millest üks on plast. Sel juhul peetakse lõpptoodet osaliselt plastist valmistatuks. Seega on plastkatte või -voodriga paberi- või papipõhised ühekordselt kasutatavad tooted osaliselt plastist valmistatud ja kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse. Seda toetab ka asjaolu, et erinevalt muudest ühekordselt kasutatavatest paberi- ja papipõhistest toodetest, millel ei ole plastvoodrit või -katet, ei tuvastatud paberi- ja plastipõhiste topside puhul mõjuhinnangus ([8]), et plastikihiga paberi- ja papipõhised topsid oleksid alternatiivne võimalus, kuna need ei ole plastivabad. Seda tõlgendust toetab asjaolu, et komisjoni ettepaneku ([9]) põhjenduses 8 algselt sisaldunud erandit kattekihtide kohta direktiivi vastavas põhjenduses 11 ega mujal direktiivis enam ei esine. Sellega väljendasid kaasseadusandjad kavatsust mitte jätta direktiivi kohaldamisalast selgelt välja tooted, mis on valmistatud muudest materjalidest kui plast, kuid millel on plastkate ja plastvooder. Põhjenduse 9 kohaselt põhjustavad ühekordselt kasutatavatest plastesemetest pärinevad nii suured kui ka väikesed tükid ulatuslikku maismaareostust ja pinnase saastumist

([7]) Ibid.

([8]) Vt SWD(2018) 254 final, osa 3/3, lk 30. Dokumendis on märgitud, et analüüsi ei kaasata ühekordselt kasutatavat mitteplastist alternatiivmaterjali, kuna kohvi jaoks on vaja vooderdatud joogitopse, et tagada mehaanilise tugevuse säilimine ka siis, kui tops on teatava aja jooksul täidetud väga kuuma vedelikuga.

([9]) Euroopa Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta (COM(2018) 340 final, 28.5.2018).

ning selline plast võib sattuda ka merekeskkonda, avaldades sellele negatiivset mõju. Nende esemete lisamine direktiivi kohaldamisalasse on seega kooskõlas direktiivi eesmärkidega, aga vajalik ka selleks, et ennetada ja vähendada mõju, mida avaldavad teatavad täielikult või osaliselt plastist valmistatud kiire käibega tarbekaubad, mis muutuvad prügiks, mis kujutab ohtu eelkõige mereökosüsteemidele, bioloogilisele mitmekesisusele ja inimeste tervisele. See on vajalik ka selleks, et saavutada eesmärk edendada üleminekut ringmajandusele uuenduslike ja säästvate ärimudelite, toodete ja materjalidega, mille puhul peetakse esmatähtsaks säästvaid ja mittetoksilisi korduskasutatavaid tooteid ja taaskasutussüsteeme, mitte ühekordselt kasutatavaid tooteid, ning mille eesmärk on ennekõike vähendada tekkivate jäätmete hulka.

Teine näide on joogipakid, mis koosnevad tavaliselt mitmest paberi, plasti ja mõnel juhul alumiiniumi kihist, mis on vajalikud joogipakendi tehniliste omaduste, sealhulgas hapniku- ja veetõkete tagamiseks. Joogipakid on komposiitjoogipakendid ([10]), mis kuuluvad sõnaselgelt direktiivi kohaldamisalasse vastavalt lisa C, E ja G osale ning põhjendustele 12 ja 18.

2.2.2. *Ühekordne kasutamine*

Artikli 3 punktis 2 sätestatud mõistete kumulatiivseks kasutamiseks on vaja, et toode ei ole kavandatud, valmistatud või turule lastud eesmärgiga korduskasutada seda nii, et toode ringleks oma olelusringi jooksul mitu korda. See peaks välistama olukorrad, kus lõpptooteid võidakse turule lasta või turustada mitmeotstarbelise või korduskasutatavana, ilma et need oleksid sellisena kavandatud ja valmistatud või lastud turule sellise süsteemi või korralduse osana, millega tagatakse nende korduskasutamine.

Tootedisaini omadused võivad aidata kindlaks teha, kas toodet tuleks pidada ühekordselt kasutatavaks või korduskasutatavaks. Seda, kas toode on kavandatud, valmistatud ja turule lastud korduskasutamiseks, saab hinnata, võttes arvesse toote eeldatavat kasutusiga, st kas see on ette nähtud ja kavandatud mitmekordseks kasutamiseks enne lõplikku kõrvaldamist, ilma et kaoksid toote funktsionaalsus, füüsiline jõudlus või halveneks kvaliteet, ning seda, kas tarbijad tavaliselt tajuvad ja kasutavad seda korduskasutatava tootena. Asjakohaste tootedisaini omaduste hulka kuuluvad materjali koostis, pestavus ja parandatavus, mis võimaldaks mitut ringluskorda samal eesmärgil, milleks toode algselt loodi. Mahuti puhul, mis on pakend, saab korduskasutatavuse kindlaks määrata pakendite ja pakendijäätmete direktiivi ([11]) oluliste nõuete alusel, sealhulgas mis tahes deklaratsioonidega, mis tõendavad pakendi vastavust nendele olulistele nõuetele ja seotud standarditele.

2.2.3. *Toote korduvtäidetavus ja korduskasutatavus*

Vastavalt direktiivi artikli 3 punktile 2 on ühekordselt kasutatav toode selline toode, mis ei ole kavandatud, valmistatud või turule lastud eesmärgiga korduskasutada seda nii, et toode ringleks oma olelusringi jooksul mitu korda,

— eesmärgiga see tootjale uuesti täitmiseks tagastada või

— seda kavandatud eesmärgil korduskasutada.

Pakendite ja pakendijäätmete direktiivis on antud kasulikke juhiseid turule lastavate toodete määramiseks pakendina, mis vastab nendele tingimustele ja mida seetõttu ei loeta ühekordselt kasutatavaks, eelkõige korduskasutuspakendi määratluse ja korduskasutuspakendile esitatavate oluliste nõuete asjakohase osa abil. Pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punkti 2a kohaselt on korduskasutuspakend *„olelusringi jooksul mitme veo- või kasutuskorra jaoks kavandatud, valmistatud ja turule lastud pakend, mida täidetakse või kasutatakse uuesti samal eesmärgil, milleks ta valmistati*“. Korduskasutuspakendi määratlus annab analoogia põhjal kasulikke juhiseid selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete korduskasutatavuse kohta, mis ei ole pakendid, kuna sarnased põhimõtted kehtivad ka muudele esemetele kui pakendid, näiteks seoses korduskasutamise kavatsusega ja võimalusega eset uuendada, puhastada, pesta ja parandada, säilitades samal ajal selle suutlikkuse täita ettenähtud funktsiooni.

([10]) Vt direktiivi 94/62/EÜ (pakendite ja pakendijäätmete kohta) artikli 3 punkt 2b (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 10).
([11]) 20. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 10).

Vastavalt pakendite ja pakendijäätmete direktiivi II lisa punktile 2, milles on sätestatud pakendi olulised nõuded, peaks korduskasutuspakendil muu hulgas olema füüsikalised omadused, mis võimaldavad mitut veo- või kasutuskorda tavaliste kasutustingimuste korral. Nende nõuete täitmise üksikasjalikud tingimused on sätestatud Euroopa ühtlustatud standardis EN 13429:2004 „Pakend. Korduskasutus“. Selles standardis loetletud nõuded, mida võetakse arvesse pakendi korduskasutatavuse üle otsustamisel, sisaldavad järgmist:

— kavatsus pakendit korduskasutada (st selle eesmärgiga kavandatud, valmistatud ja turule lastud);

— pakendi konstruktsioon võimaldab mitut veo- või kasutuskorda;

— pakendit saab tühjendada / maha laadida, ilma et tekiks olulist kahju ja ilma et see kahjustaks toote terviklikkust ning tervist ja ohutust;

— pakendit saab uuendada, puhastada, pesta, parandada nii, et säilib selle võime ettenähtud funktsiooni täita;

— on olemas korduskasutamist võimaldav kord, st on loodud taaskasutussüsteem ja see toimib.

Kui direktiivi lisas loetletud plasttooted ei ole turule lastud pakenditena, tuleb nende ühekordselt või mitmekordselt kasutatavuse kindlaksmääramiseks võtta arvesse täiendavaid kaalutlusi. Näiteks kui sama liiki eset, mis tavaliselt lastakse turule ühekordselt kasutatava plastpakendina, müüakse lõpptarbijatele ka tühjana (näiteks plasttopsid või toidukarbid), on asjakohane pidada seda ühekordselt kasutatavaks plasttooteks.

Uuesti täitmist või ümberlaadimist võimaldavad toimivad taaskasutussüsteemid on korduskasutatavate esemete kasutamiseks hädavajalikud ja sellised süsteemid võivad hõlmata posti- või kulleripakendeid või laos olevaid kaste. Toimivas korduvtäitesüsteemis ei muuda tootja ja/või edasimüüja täitmiskordade vahel toote funktsionaalsust, füüsilist jõudlust ega kvaliteeti ([12]). Samuti tuleb märkida, et ettevõtjate toidu- ja joogiteenuste jaoks rakendatud ja tulemuslikult hallatavad korduskasutussüsteemid võivad anda kindlama tagatise, et korduskasutatavad esemed (nt topsid, pakendid ja söögiriistad) on hügieeni tagamiseks, rahvatervise kaitsmiseks ning tarbijaohutuse ja töötajate ohutuse kindlustamiseks nõuetekohaselt puhastatud.

3. **DIREKTIIVIDE (EL) 2019/904 JA 94/62/EÜ VAHELISED SEOSED**

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on hõlmatud ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiiviga ja mida käsitatakse ka pakenditena, nagu on määratletud pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punktis 1, peavad vastama mõlema direktiivi nõuetele.

Ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiivi põhjenduses 10 selgitatakse, et kahe direktiivi vastuolu korral on ülimuslik kõnealune direktiiv. Nii on see ühekordselt kasutatavate plasttoodete turule laskmise piirangute puhul. Ühekordselt kasutatavatele plastist toidupakenditele ja joogitopsidele (sealhulgas nende korgid ja kaaned), mis on pakendid, võidakse vastavalt ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiivi artiklile 4 kohaldada turustamise piiranguid, erandina pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artiklist 18, eesmärgiga vältida selliste toodete prügiks muutumist, et tagada nende asendamine alternatiividega, mis on korduskasutatavad või ei sisalda plasti. Ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiiv täiendab pakendite ja pakendijäätmete direktiivi tarbimise vähendamise meetmete, tootedisaini nõuete, märgistamise ja tootja laiendatud vastutuse eeskirjade osas.

Ühekordselt kasutatavatele plasttoodetele, mis ei ole pakendid, kohaldatakse ainult ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiivi nõudeid, isegi kui nende funktsioonid või omadused sarnanevad pakendite omadega.

([12]) National Law Review (2019). The New EU Single-use Plastics Directive EU to Adopt Law on the Reduction of the Impact of Certain Plastic Products on the Environment (Ühekordselt kasutatavate plasttoodete uus ELi direktiiv, millega võetakse vastu õigusakt plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta). Kättesaadav aadressil: https://www.natlawreview.com/article/new-eu-single-use-plastics-directive-eu-to-adopt-law-reduction-impact-certain.

Tabel 1

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis pakendite ja pakendijäätmete direktiivi kohaselt on ja ei ole pakendid

Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis on pakendid	Ühekordselt kasutatavad plasttooted, mis ei ole pakendid
— Täidetud toidupakendid; joogipakendid, joogipudelid ja joogitopsid, pakid ja pakkematerjal, õhukesed plastkandekotid ja taldrikud (vastavad pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punkti 1 kriteeriumile i) — Toidupakendid, joogipakendid, joogipudelid, joogitopsid, pakid ja pakkematerjal ja taldrikud, mis lastakse turule tühjana, kuid mis on ette nähtud täitmiseks müügikohas (vastavad pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punkti 1 kriteeriumile ii) — Korgid, kaaned, kõrred, segamispulgad ja muud liiki pakendikomponendid ja abielemendid, kui need on pakendi lahutamatu osa (vastavad pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punkti 1 kriteeriumile iii)	— Söögiriistad, kõrred ja segamispulgad, kuna need ei täida tavaliselt pakendi funktsiooni (ei vasta pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punkti 1 kriteeriumile iii) — Mahutid, sealhulgas toidupakendid, joogipakendid ja joogipudelid (sh nende korgid ja kaaned) ([13]), joogitopsid (ning nende korgid ja kaaned), mis lastakse turule tühjana ja mis ei ole mõeldud täitmiseks müügikohas (ei vasta pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punkti 1 kriteeriumile ii) — Tooted, mis ei ole pakendid: — vatitikuvarred — õhupallid — hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid — niisutatud pühkepaber — filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid

4. **TOODETE ERIKRITEERIUMID**

4.1. **Toidupakendid**

4.1.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid*

Allolev tabel annab ülevaate ühekordselt kasutatavate plastist toidupakendite tootekirjeldustest, mis on sätestatud direktiivis.

Tabel 2

Ülevaade direktiivis sätestatud toidupakendite tootekirjeldustest

Lisa A osa punkt 2, E osa I jao punkt 1 ja G osa punkt 1: „Toidupakendid, st kaanega või kaaneta mahutid, nt karbid, millest pakutakse valmistoitu, a) mis on mõeldud koheseks tarbimiseks kohapeal või kaasa võtmiseks, b) mida tavaliselt tarbitakse mahutist ning c) mis on valmis tarbimiseks ilma täiendava küpsetamise, keetmise või soojendamiseta, k.a kiirtoidu või muu koheseks tarbimiseks mõeldud toidu pakkumiseks kasutatavad mahutid, v.a joogipakendid, taldrikud ning toitu sisaldavad pakid ja pakkematerjalid“.

([13]) Toidupakendid, joogipakendid ja joogipudelid, mis lastakse turule tühjana ja mis ei ole mõeldud täitmiseks müügikohas, kuuluvad tootemääratluste alusel ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiivi kohaldamisalasse (vt C osa), kuna neid tooteid kasutatakse vastavalt toidu ja joogi pakkumiseks.

Artikkel 12: „Selleks et teha kindlaks, kas toidupakend loetakse käesoleva direktiivi kohaldamisel ühekordselt kasutatavaks plasttooteks, on lisas loetletud toidupakendite suhtes kohaldatavatele kriteeriumidele lisaks otsustava tähtsusega pakendiga prügistamise tõenäosus tulenevalt pakendi mahust või suurusest, eelkõige ühele inimesele mõeldud portsjonite puhul“.

Direktiivi lisa A osa punktis 2, E osa I jao punktis 1 ja G osa punktis 1 sätestatud kolme kriteeriumit kohaldatakse kumulatiivselt. Seega peab toidupakend direktiivi kohaldamisalasse kuulumiseks vastama kõigile kolmele kriteeriumile, mis kehtivad selles sisalduvale toidule.

Kolme kriteeriumi tõlgendamiseks ja kohaldamiseks võib kasutada järgmisi näitajaid:

1) Kriteerium: toit on mõeldud koheseks tarbimiseks kohapeal või kaasa võtmiseks

   Asjakohased näitajad:

   — toidupakendis sisalduva toiduaine liik: üldiselt on koheseks tarbimiseks sobivad toiduained nt pähklid, võileivad, jogurtid, salatid ja soojad valmistoidud, puu- ja köögiviljad;

   — selliste esemete nagu kahvlite, nugade, lusikate ja pulkade ja/või kastmete lisamine või kinnitamine ühekordselt kasutatavale plastist toidupakendile. Samas ei tohiks selliste esemete puudumine iseenesest olla toote direktiivi kohaldamisalast väljajätmise põhjuseks.

2) Kriteerium: toitu tarbitakse tavaliselt mahutist

   Asjaomane näitaja:

   — toidupakendi kuju võimaldab süüa selles sisalduvat toitu otse mahutist, st pakendit lihtsalt avades, või pakendi kuju hõlbustab seda.

3) Kriteerium: toit on valmis tarbimiseks ilma täiendava küpsetamise, keetmise või soojendamiseta

   Asjakohased näitajad:

   — toidupakendis sisalduvat toitu saab tarbida edasise valmistamiseta. Näiteks ei vaja toiduaine külmutamist, küpsetamist, keetmist või kuumutamist, sealhulgas praadimist, grillimist, küpsetamist, mikrolaineahjus soojendamist või röstimist. Näiteks puu- ja köögiviljade pesemist, koorimist või tükeldamist ei tohiks käsitleda valmistamisena ja seega ei ole need toimingud direktiivi kohaldamisalast väljajätmise näitajad, kuna neid saab hõlpsasti teha liikvel olles;

   — toidupakendis olevat toiduainet saab tarbida, lisamata enne toiduaine tarbimist maitseaineid või kastmeid (välja arvatud juhul, kui neid pakutakse koos toidukaubaga), külma või kuuma vett või muid vedelikke, sealhulgas piima, näiteks teraviljatoodete (välja arvatud juhul, kui teraviljatoodet müüakse ühele inimesele mõeldud portsjonina koos ühele inimesele mõeldud piimaportsjonit sisaldava täiendava pakendiga) või kuivsuppide puhul.

Tuleb märkida, et direktiiv hõlmab ka toidupakendeid, mida kasutatakse toidu pakkumiseks ja mis vastavad direktiivis sätestatud nõuetele ning mida müüakse tühjana ja mis ei ole mõeldud täitmiseks müügikohas.

Lisaks neile kolmele kumulatiivselt kohaldatavale kriteeriumile lisatakse direktiivi artikliga 12 kriteerium, mis käsitleb toidupakendiga prügistamise tõenäosust tulenevalt pakendi mahust või suurusest, eelkõige ühele inimesele mõeldud portsjonite puhul. Ehkki artiklis 12 on viidet ühele inimesele mõeldud portsjonite mõistele nimetatud otsustava juhendava elemendina, ei ole direktiivis sätestatud ühele inimesele mõeldud portsjoni määratlust ega ühist arusaama sellest. Põhjenduses 12 on öeldud, et direktiivi kohaldamisel ei peeta ühekordselt kasutatavateks plasttoodeteks rohkem kui ühe inimese portsjonit sisaldavaid toidupakendeid või ühe inimese portsjonit sisaldavaid toidupakendeid, mida müüakse rohkem kui ühe kaupa. Eelkõige näitab rohkem kui ühe kaupa müüdavate ühe inimese portsjonit sisaldavate

toidupakendite erand, et ühele inimesele mõeldud portsjoni mõiste võib olla seotud portsjoniga, mille tavaliselt tarbib üks inimene ühe söögikorrana. Samas asjakohane maht ja suurus võivad liidus erineda olenevalt pakendis sisalduvate toiduainete toiteväärtusest ja tarbimisharjumustest. Peale selle on joogipakendite puhul direktiivi lisa C osas, E osa I jao punktis 3 ja G osa punktis 3 sätestatud selge mahu- ja suuruse piirmäär kolm liitrit, mille ületamisel direktiivi ei kohaldata. See piirmäär viitab sellele, et seda peetakse asjakohaseks, et vältida selliste ühekordselt kasutatavate plasttoodete prügistamist, mis on portsjoniteks jagatud nii, et neid tarbivad tavaliselt ühe portsjonina mitu inimest. Analoogselt soovitatakse kasutada toidupakendite puhul sama mahtu ülempiirina, et teha kindlaks, kas portsjonit saab tavaliselt tarbida ühe toidukorra ajal.

4.1.2. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Tabel 3 sisaldab mõningaid illustreerivaid näiteid teatavat liiki toidupakendite kohta, mida võib pidada direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks või sellest välja jäävaks.

Tabel 3

Kriteeriumide näitlik kohaldamine ühekordselt kasutatavate plastist toidupakendite mõiste tõlgendamiseks

Toidupakendi liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid			Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Mõeldud koheseks tarbimiseks	Tavaliselt tarbitakse mahutist	Valmis tarbimiseks ilma edasise valmistamiseta	
Plastist toidupakend, mis sisaldab sooja toidu portsjonit	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist toidupakend, mis sisaldab külma toitu	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastvoodri või -kattega papist toidupakendid, mis on ette nähtud kuuma või külma toidu pakkumiseks	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist toidupakend, mis sisaldab magustoitu	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist toidupakend, mis sisaldab köögi- või puuvilja	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist toidupakend, mis sisaldab suupisteid, nt pähkleid, kuivikuid	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist toidupakend, mis sisaldab kastmeid ja leivamäärdeid (nt sinep, ketšup või dipikastmed)	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist toidupakend, mis sisaldab köögi- või puuvilja, mis ei vaja edasist valmistamist	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist toidupakend, mis sisaldab külmutatud toitu, mis vajab edasist valmistamist	JAH	JAH	EI	JAH	EI	EI KUULU Tavaliselt ei müüda kaasa võtmiseks; toit vajab valmistamist
Plastvoodriga papist jäätisepakend, millest toitu tarbitakse tavaliselt otse	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Plastist kalakarbid, lihakandikud, mis sisaldavad pakendatud toitu, mis ei ole ette nähtud koheseks tarbimiseks, mida tavaliselt ei tarvitata toidupakendist ja mis ei ole ilma edasise valmistamiseta tarbimiseks valmis	JAH	JAH	EI	EI	EI	EI KUULU Toit vajab edasist valmistamist ja tavaliselt ei tarbita seda toidupakendist

Toidupakendi liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid			Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Mõeldud koheseks tarbimiseks	Tavaliselt tarbitakse mahutist	Valmis tarbimiseks ilma edasise valmistamiseta	
Plastist toidupakend, mis sisaldab kuivatatud toitu või toiduaineid, mille valmistamiseks tuleb mahutisse kuuma vett valada (nt nuudlid, kuivsupid)	JAH	JAH	EI	JAH	EI	EI KUULU Toit vajab edasist valmistamist Ei müüda tavaliselt kaasa võtmiseks

4.2. **Pakid ja pakkematerjal**

4.2.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid*

Lisa E osa I jao punktis 2 ja G osa punktis 2 kirjeldatakse pakke ja pakkematerjali järgmiselt: *„Painduvast materjalist valmistatud pakid ja pakkematerjal, millest pakutakse valmistoitu, mis on mõeldud koheseks tarbimiseks otse pakist või pakkematerjalist“.*

Erinevalt toidupakenditest, mille puhul artiklis 12 ja põhjenduses 12 osutatakse suurusele, mahule, ühele inimesele mõeldud portsjonitele ja rohkem kui ühe kaupa müüdavatele ühe inimese portsjonitele, ei viidata direktiivis pakkide ja pakkematerjali puhul erikriteeriumidele. Ehkki direktiivis seda sõnaselgelt ei nimetata, võib mõjuhinnangus ([14]) kirjeldatud kontekstist järeldada, et pakkide ja pakkematerjali puhul on esemete mereprügiks muutumise peamine põhjus toidukaupade tarbimine liikvel olles ja nõudlus suurema mugavuse järele. Arvestades direktiivi eesmärki vältida keskkonna prügistamist ühekordselt kasutatavate plasttoodetega ning asjaolu, et pakid ja pakkematerjal kuuluvad kõige rohkem prügistavate esemete hulka, on asjakohane rakendada lähenemisviisi, mis on kolme liitri piirmäära poolest kooskõlas teiste direktiivis hõlmatud joogipakendite puhul kasutatava lähenemisviisiga.

Lisas nimetatud pakkide ja pakkematerjali (ja neis sisalduva toidu) tootepõhiste kriteeriumide tõlgendamiseks ja kohaldamiseks võib kasutada järgmisi näitajaid.

1) Kriteerium: valmistatud painduvast materjalist

— Painduv pakend on pakend, mille kuju on hõlpsasti muudetav, nt kui toiduaineid lisatakse või eemaldatakse, erinevalt jäigast pakendist, mille kuju toidu lisamisel või eemaldamisel ei muutu.

— Pakendi disain näitab, et selles olev toit on mõeldud pärast ostmist koheseks tarbimiseks. Näiteks saab paki või pakkematerjali hõlpsasti avada, nt rebides, lõigates, keerates või lahti tõmmates.

2) Kriteerium: sisaldab toitu, mis on mõeldud tarbimiseks otse pakist või pakkematerjalist ilma edasise valmistamiseta

— Pakendatud toidu liik: koheseks tarbimiseks sobivad toidud (nt maiustused, pähklid, šokolaaditahvlid, kirsstomatid, krõpsud).

— Paki või pakkematerjali disain võimaldab tarbida otse pakist või pakkematerjalist.

— Selliste esemete nagu kahvlite, nugade, lusikate ja pulkade ja/või kastmete lisamine või kinnitamine ühekordselt kasutatavale plastist pakile või pakkematerjalile. Samas ei tohiks selliste esemete puudumine iseenesest olla toote direktiivi kohaldamisalast väljajätmise põhjuseks.

— Pakis või pakkematerjalis pakutavat toitu võib tarbida edasise valmistamiseta, nagu keetmine, praadimine, grillimine, küpsetamine, kuumutamine, mikrolaineahjus valmistamine, röstimine, soojendamine või külmutamine. Enne toidu tarbimist ei ole vaja lisada maitseaineid või kastmeid (kui neid ei pakuta koos toidukaubaga), külma või kuuma vett või muid vedelikke, sealhulgas piima, näiteks teraviljatoodete puhul. Toiduainete pesemist, koorimist või tükeldamist ei peeta valmistamiseks ja seetõttu kuuluvad need direktiivi kohaldamisalasse, kuna neid toiminguid saab liikvel olles hõlpsasti teha.

([14]) Ibid.

4.2.2. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Tabel 4 sisaldab mõningaid illustreerivaid näiteid teatavat liiki pakkide ja pakkematerjali kohta, mis kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse või jäävad sellest välja.

Tabel 4

Näited pakkide ja pakkematerjali kohta

Paki või pakkematerjali liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid		Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Valmistatud painduvast materjalist	Mõeldud tarbimiseks otse pakist või pakkematerjalist ilma edasise valmistamiseta	
Pakk või pakkematerjal, mis sisaldab kohe tarbimiseks mõeldud toitu (nt küpsised, pähklid, krõpsud, lõhenev mais, maiustused, šokolaaditahvlid, pagaritooted, külmutatud toidukaubad), mida müüakse ühiku kaupa	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Pakk või pakkematerjal, mis sisaldab ilma edasise valmistamiseta otse pakist või pakkematerjalist tarbimiseks mõeldud toitu (nt krõpsud, maiustused, šokolaaditahvlid, pagaritooted, külmutatud toidukaubad), mida müüakse ühe või mitme ühiku kaupa (st mitut pakki sisaldavas mahutis)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Pakk, mis sisaldab mitut toiduportsjonit, mis on mõeldud tarbimiseks otse pakist ja ei ole eraldi pakendatud (nt pagaritooted, küpsised, maiustused, närimiskumm, krõpsud)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Võileivapakend	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Maitseaineid/kastet sisaldav pakk	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Kuivi hommikuhelbeid sisaldav pakk	JAH	JAH	JAH	EI	EI KUULU Toit ei ole ette nähtud tarbimiseks otse pakist; piim lisatakse tavaliselt enne tarbimist ja mitte pakki

Paki või pakkematerjali liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid		Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Valmistatud painduvast materjalist	Mõeldud tarbimiseks otse pakist või pakkematerjalist ilma edasise valmistamiseta	
Pakk, mis sisaldab värsket/ kuivatatud toitu, mida tuleb söögiks valmistada (nt terve salatipea, kuumtöötlemata pasta, kuumtöötlemata läätsed)	JAH	JAH	JAH	EI	EI KUULU Toitu ei tarbita tavaliselt otse pakist või pakkematerjalist; toitu tuleb enne tarbimist valmistada
Pakk tükeldatud salatilehti, mis ei vaja enne kohest tarbimist edasist valmistamist	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB

4.3. **Söögiriistad, taldrikud, kõrred ja segamispulgad**

4.3.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus*

Söögiriistu, taldrikuid, kõrsi ja segamispulki käsitletakse direktiivi artiklis 5, kuid need ei ole direktiivis määratletud. Direktiivi lisa B osas antakse tootepõhiseid juhiseid ainult söögiriistade määratluse kohta, nimelt on lisa B osa punktis 2 sätestatud, et söögiriistade määratluse alla kuuluvad kahvlid, noad, lusikad ja söögipulgad.

Turule laskmisel kuuluvad need esemed peamiselt järgmise CPV-koodi alla ([15]): ühekordsed toitlustustarbed (39222100-5) ning ühekordsed söögiriistad ja taldrikud (39222110-8).

Söögiriistad, taldrikud, kõrred ja segamispulgad, mis on valmistatud täielikult looduslikest polümeeridest ja mida ei ole keemiliselt modifitseeritud, jäävad direktiivi kohaldamisalast välja.

Vastavalt lisa B osa punktile 4 jäävad kõrred, mis kuuluvad meditsiiniseadmetena nõukogu direktiivi 90/385/EMÜ ([16]) või nõukogu direktiivi 93/42/EMÜ ([17]) kohaldamisalasse, direktiivi ([18]) kohaldamisalast välja.

([15]) Ühtse riigihangete klassifikaatoriga (CPV) luuakse riigihangete jaoks ühtne klassifitseerimissüsteem, mille eesmärk on standardida viited, mida avaliku sektori hankijad kasutavad hankelepingute kirjeldamiseks, kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/digital/common-vocabulary_en.

([16]) Nõukogu 20. juuni 1990. aasta direktiiv 90/385/EMÜ aktiivseid siiratavaid meditsiiniseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 189, 20.7.1990, lk 17–36).

([17]) Nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiiv 93/42/EMÜ meditsiiniseadmete kohta (EÜT L 169, 12.7.1993, lk 1–43).

([18]) 3. juuliks 2021, mis on enamiku direktiivi (EL) 2019/904 nõuete ülevõtmise tähtaeg, direktiive 90/385/EMÜ ja 93/42/EMÜ enam ei kohaldata. Alates 26. maist 2021 reguleerib meditsiiniseadmete turule laskmist määrus (EL) 2017/745 meditsiiniseadmete kohta.

ELi suunised nõukogu direktiivi 93/42/EMÜ ([19]) kohaldamiseks on suunised meditsiiniseadmete klassifitseerimise ([20]) kohta riskihindamise eesmärgil. Neis ei ole meditsiiniseadmetena kasutatavate kõrte kohta konkreetseid näiteid. Meditsiiniseadme spetsiifiline määratlus, mis on esitatud nõukogu direktiivis 90/385/EMÜ ja nõukogu direktiivis 93/42/EMÜ, hõlmab tooteid, mida kasutatakse spetsiaalselt vigastuse või puude leevendamiseks või kompenseerimiseks. Plastkõrred, kui neid peetakse meditsiiniseadmeks, peavad olema tootja poolt ette nähtud kasutamiseks inimese haiguse diagnoosimiseks, ennetamiseks, jälgimiseks, raviks või leevendamiseks või vigastuse või puude diagnoosimiseks, jälgimiseks, raviks, leevendamiseks või kompenseerimiseks ning need peavad olema direktiivi 93/42/EÜ kohaselt, nagu ka määruse (EL) 2017/745 kohaselt märgistatud CE-märgisega ([21]).

4.3.2. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Tabel 5 sisaldab mõningaid näiteid ühekordselt kasutatavate plastist söögiriistade, taldrikute, kõrte ja segamispulkade kohta, mis kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse või jäävad sellest välja.

([19]) Tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat, 2010. Medical Devices: Guidance document - Classification of medical devices (Meditsiiniseadmed: Juhenddokument – Meditsiiniseadmete klassifitseerimine) – MEDDEV 2.4/1 rev.9, kättesaadav aadressil: http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/10337/attachments/1/translations.

([20]) Nii nõukogu direktiivis 90/385/EMÜ kui ka direktiivis 93/42/EMÜ on meditsiiniseadmed määratletud järgmiselt: *„„meditsiiniseade“ – igasugune vahend, seade, aparaat, tarkvara, materjal või muu toode, mida võib kasutada eraldi või kombineerituna, sealhulgas tarkvara, mis on selle tootja poolt spetsiaalselt diagnostilistel ja/või ravi eesmärkidel kasutamiseks ette nähtud ning vajalik meditsiiniseadme nõuetekohaseks rakendamiseks, mille tootja on ette näinud kasutamiseks inimese:*
– haiguste diagnoosimiseks, ärahoidmiseks, seireks, raviks või leevendamiseks,
– vigastuse või puude diagnoosimiseks, seireks, raviks, leevendamiseks või kompenseerimiseks,
– kehaehituse või füsioloogilise protsessi uuringuks või muutmiseks või kehaosa asendamiseks,
– viljastumise kontrollimiseks
ja mis ei avalda oma peamist ettenähtud toimet inimkehas või -kehale farmakoloogilisel, immunoloogilisel või ainevahetuslikul teel, kuid mille toimele nimetatud viiside kasutamine võib kaasa aidata;“.

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/745, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ, määrust (EÜ) nr 178/2002 ja määrust (EÜ) nr 1223/2009 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 90/385/EMÜ ja 93/42/EMÜ (ELT L 117, 5.5.2017, lk 1).

Tabel 5

Kriteeriumide näitlik kohaldamine ühekordselt kasutatavate plastist söögiriistade, taldrikute, kõrte ja segamispulkade mõiste tõlgendamiseks

Söögiriistade, taldrikute, kõrte, segamispulkade liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid		Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Mittevastupidav materjal	Ei ole meditsiiniseade	
Täielikult plastist valmistatud ühekordselt kasutatavad söögiriistad, taldrikud, kõrred, segamispulgad	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Osaliselt plastist valmistatud ühekordselt kasutatavad söögiriistad, taldrikud, kõrred, segamispulgad, nt valmistatud suures osas muust kui plastist, kuid plastvoodri või -kattega	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Joogipakendile kinnitatud / sellesse lisatud ühekordselt kasutatavad plastkõrred	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (artikli 5 kohaselt)
Toidupakendile kinnitatud / sellesse lisatud ühekordselt kasutatavad söögiriistad	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (artikli 5 kohaselt)
Muust kui plastist, nt paberi- või puidupõhised ühekordselt kasutatavad söögiriistad, taldrikud, kõrred, segamispulgad, millel ei ole plastvoodrit ega -katet	EI	JAH	JAH	JAH	EI KUULU Toode ei sisalda plasti
Korduskasutatavad söögiriistad, taldrikud, kõrred, segamispulgad, mis ei ole valmistatud plastist, vaid vastupidavast materjalist, nt keraamikast või metallist	EI	EI	EI	JAH	EI KUULU Toode ei ole ette nähtud ühekordseks kasutamiseks
Korduskasutatavad vastupidavad plastist söögiriistad, taldrikud, kõrred, segamispulgad, mis on kavandatud ja turule lastud eesmärgiga neid kasutada rohkem kui üks kord ning mida tarbija tavaliselt selliseks peab ja sellisena kasutab	JAH	EI	EI	JAH	EI KUULU Toode ei ole ette nähtud ühekordseks kasutamiseks
Plastkõrred, mis on ette nähtud kasutamiseks meditsiiniseadmena ja millel on vastav CE-märgis	JAH	JAH	JAH	EI	EI KUULU Toode, mis on ette nähtud kasutamiseks meditsiiniseadmena

4.4. **Joogipakendid, joogipudelid ja joogitopsid (k.a nende korgid ja kaaned)**

4.4.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldused ja kriteeriumid*

Tabel 6 annab ülevaate direktiivis sätestatud joogipakendite, joogipudelite ja joogitopsidega seotud tootekriteeriumidest.

Tabel 6

Joogipakendite, joogipudelite ja joogitopside, k.a nende korgid ja kaaned, asjakohased kirjeldused direktiivis

Joogipakendid Lisa C ja F osas kirjeldatakse joogipakendeid järgmiselt: *„Kuni kolm liitrit mahutavad joogipakendid, st vedelike jaoks mõeldud mahutid, nt joogipudelid, k.a nende korgid ja kaaned ning komposiitjoogipakendid, k.a nende korgid ja kaaned, kuid mitte* a) *klaasist või metallist joogipakendid, mille korgid või kaaned on valmistatud plastist;* b) *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 609/2013 artikli 2* [lõike 2] *punktis g määratletud meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ette nähtud toidu vedelal kujul kasutamiseks mõeldud ja sel viisil kasutatavad joogipakendid“.* Lisa E osa I jao punktis 3 ja G osa punktis 3 kirjeldatakse joogipakendeid järgmiselt: *„Kuni kolm liitrit mahutavad joogipakendid, st vedelike jaoks mõeldud mahutid, nt joogipudelid, k.a nende korgid ja kaaned ning komposiitjoogipakendid, k.a nende korgid ja kaaned, kuid mitte klaasist või metallist joogipakendid, mille korgid või kaaned on valmistatud plastist“.* Joogipudelitele viidatakse lisa F osas järgmiselt: *„Kuni kolm liitrit mahutavad joogipudelid, k.a nende korgid ja kaaned, kuid mitte* a) *klaasist või metallist joogipudelid, mille korgid või kaaned on valmistatud plastist;* b) *määruse (EL) nr 609/2013 artikli 2* [lõike 2] *punktis g määratletud meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ette nähtud toidu vedelal kujul kasutamiseks mõeldud ja sel viisil kasutatavad joogipudelid“.* Joogitopsid on määratletud direktiivi lisa A osa punktis 1, E osa I jao punktis 4 ja G osa punktis 4 kui joogitopsid, sealhulgas nende korgid ja kaaned. Lisaks viidatakse lisa D osa punktis 4 joogitopsidele, kuid mitte nende korkidele ja kaantele.

Nii ühekordselt kasutatavate plastist joogipakendite kui ka joogipudelite määratlemiseks kasutatakse kahte järgmist peamist tunnust:

1) mahutavus kuni kolm liitrit ja

2) vedelike jaoks mõeldud mahutid.

Põhimõtteliselt müüakse ja tarbitakse joogipakendit toote jaoks, mis on vedelik ja mida tarbitakse juues. Lisaks täpsustatakse lisa C osas, E osa I jao punktis 3, G osa punktis 3 ja F osas (ainult joogipudelid), et joogipakendite määratlus hõlmab joogipakendite ja joogipudelite korke ja kaasi. Direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad ka komposiitjoogipakendid.

Joogitopside kohta ei ole direktiivis täpset kirjeldust ega kriteeriume ja näiteid esitatud. Lisa A osa punktis 1, E osa I jao punktis 4 ja G osa punktis 4 täpsustatakse üksnes seda, et sellesse tootekategooriasse kuuluvad ka korgid ja kaaned. Direktiivi põhjenduses 12 jookide kohta esitatud näited hõlmavad õlut, veini, vett, karastusjooke, mahlasid ja nektareid, lahustuvaid joogipulbreid ja piima ([22]). Lisaselgitused joogi määratluse kohta (st vedelik, mida manustatakse/tarbitakse joomise teel) on esitatud käesoleva dokumendi punktis 4.5.1. Tuleb märkida, et direktiivis käsitletakse ka joogitopse, st vedelike jaoks mõeldud mahuteid, mis vastavad eespool esitatud nõuetele ja mida müüakse tühjana.

([22]) Kuigi põhjenduses 12 on esitatud näiteid ainult joogipakendite ja joogipudelite jaoks mõeldud jookide kohta, on samad näited asjakohased ka joogi mõiste määratluse jaoks joogitopside kontekstis.

4.4.2. *Korgid ja kaaned*

Direktiivis osutatakse korkidele ja kaantele kui joogipakendite ja joogipudelite sulgemissüsteemidele, samuti osutatakse korkidele ja kaantele joogitopside puhul.

Joogipakendid suletakse korkide ja kaantega eesmärgiga hoida sisu pakendis. Neid kasutatakse joogipakenditel, joogipudelitel ja joogitopsidel, tagamaks et pakendis olev vedel toode ei voola välja ja et seda saaks transportida. Direktiivis ei ole esitatud selget määratlust, samuti puudub see olemasolevates ELi õigusaktides või tehnilistes standardites. Sellegipoolest võib nende määratlemiseks kasutada järgmisi suuniseid.

— Korgid: sulgemissüsteemid, mis on paigaldatud joogipakenditele või joogipudelitele, näiteks selleks, et vältida vedeliku lekkimist (ka pärast näiteks kaane eemaldamist) ja võimaldada turvalist transportimist. Praegu on korgid tavaliselt keeratavad või klappkorgid. Keermestatud korgid võivad olla pealekeeratavad, mis on kõige tavalisem vorm, või olla kinnitusalusega, näiteks joogitila, mida üldiselt nimetatakse spordikorgiks. Spordikorgid võivad omakorda olla kas üles-alla avamis- ja sulgemissüsteemiga või klappkorgid, mis on kavandatud nii, et need jäävad joogipakendi külge. Seda tüüpi korgil on sageli avamise tuvastamist võimaldav element.

— Kaaned: plast- või komposiitmaterjal, mis hõlmab joogipakenditele, joogipudelitele ja joogitopsidele kinnitatud plastkilesid. Need saab ära tõmmata või lahti rebida. Kui tarbija on sellise kaane esmakordsel avamisel eemaldanud, ei saa seda tootele tagasi asetada. Kaaned võivad olla ka teatavad suurema läbimõõduga või mitteümarad korgid.

— Topsikaaned: joogitopsidel kasutatavad sulgurid, mis kaitsevad küll topsis olevat vedelikku, kuid ei taga tavaliselt täielikku suletust. Neid saab pärast eemaldamist tootele tagasi panna, ilma et nende sulgemisfunktsioon kaoks. Mõnel topsikaanel võib olla avamise tuvastamist võimaldav element, mida peetakse sulguri osaks.

Illustreerivaid näiteid ühekordselt kasutatavate plastist joogipakendite ja joogipudelite korkide ja kaante kohta ning teavet selle kohta, kas neid peetakse direktiivi artikli 6 lõikes 1 sätestatud pakendi külge jäämise nõude kohaldamisalasse kuuluvaks või mitte, sisaldab Tabel 7.

Tabel 7

Illustreerivad näited eri liiki korkide ja kaante kohta

Korkide ja kaante liik	Kuulub või ei kuulu direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaldamisalasse (pakendi külge jäämise nõue)
Plastkorgid, mida kasutatakse ühekordselt kasutatavatel plastist joogipudelitel (joonis) ja joogipakkidel (joonis puudub) 	KUULUB
Plastist spordikorgid, mida kasutatakse ühekordselt kasutatavatel plastist joogipudelitel 	KUULUB

Korkide ja kaante liik	Kuulub või ei kuulu direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaldamisalasse (pakendi külge jäämise nõue)
Plastkorgid, mida kasutatakse ühekordselt kasutatavatel plastist joogikottidel 	KUULUB
Klappkorgid ühekordselt kasutatavatel plastist joogipakenditel 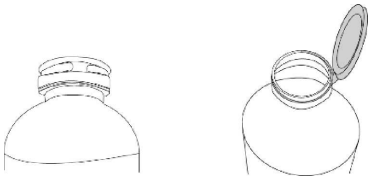	KUULUB
Plastkork koos eraldi plasttihendiga, mida kasutatakse ühekordselt kasutataval plastist joogipakendil 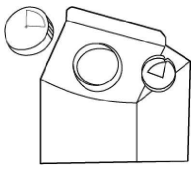	KUULUB
Eemaldatava kontrollrõngaga keeratav alumiiniumkork, millel on plasttihend ja plastist turvaavamisriba ning mida kasutatakse ühekordselt kasutatavatel plastist joogipakenditel ja joogipudelitel 	EI KUULU Plasttihenditega metallkorke või -kaasi ei loeta artikli 6 lõike 2 kohaselt plastist valmistatuteks ning seetõttu ei kohaldata nende suhtes artikli 6 lõike 1 nõuet.
Plasttihendi ja plastist tõmmitsaga rõngastõmmitskorgid, mida kasutatakse ühekordselt kasutatavatel plastist joogipakenditel ja joogipudelitel 	EI KUULU Plasttihenditega metallkorke või -kaasi ei loeta artikli 6 lõike 2 kohaselt plastist valmistatuteks ning seetõttu ei kohaldata nende suhtes artikli 6 lõike 1 nõuet.
Alumiiniumfooliumist tihend ühekordselt kasutataval plastist joogipakendil 	EI KUULU Plasttihenditega metallkorke või -kaasi ei loeta artikli 6 lõike 2 kohaselt plastist valmistatuteks ning seetõttu ei kohaldata nende suhtes artikli 6 lõike 1 nõuet.

Korkide ja kaante liik	Kuulub või ei kuulu direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaldamisalasse (pakendi külge jäämise nõue)
Plastkork, mida kasutatakse koos alumiiniumfooliumist tihendiga ühekordselt kasutataval plastist joogipakendil 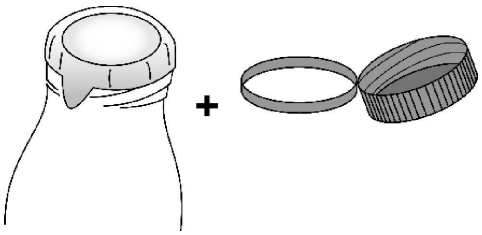	KUULUB OSALISELT Plastkorgi suhtes kohaldatakse artikli 6 lõike 1 nõudeid. Alumiiniumfooliumist tihendit ei loeta artikli 6 lõike 2 kohaselt plastist valmistatuks ning seetõttu ei kohaldata selle suhtes artikli 6 lõike 1 nõuet.

4.4.3. *Tootepõhised erandid*

Direktiivi lisa C osa punkti a, E osa I jao punkti 3, F osa punkti a ja G osa punkti 3 kohaselt on klaasist või metallist joogipakendid, millel on plastist korgid ja kaaned, sõnaselgelt vabastatud direktiivi nõuetest, mida kohaldatakse ühekordselt kasutatavate plastist joogipakendite suhtes.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 609/2013 ([23]) artikli 2 lõike 2 punktis g määratletud meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ette nähtud toidu vedelal kujul kasutamiseks mõeldud joogipakendid ja joogipudelid on lisa C osa punkti b ja F osa punkti b kohaselt artikli 6 kohaldamisest vabastatud.

Olulised on ka toote maht ja suurus. Joogipakendid ja joogipudelid, mille maht on üle kolme liitri, jäävad direktiivi kohaldamisalast välja.

Joogitopside mahule ja suurusele ei ole direktiivis konkreetset piirmäära sätestatud. Ehkki direktiivis seda sõnaselgelt ei nimetata, võib mõjuhinnangus ([24]) kirjeldatud kontekstist järeldada, et joogitopside puhul on nende esemete mereprügiks muutumise peamine põhjus toidu- ja joogikaupade tarbimine liikvel olles ja nõudlus suurema mugavuse järele. Arvestades direktiivi eesmärki vältida keskkonna prügistamist ühekordselt kasutatavate plasttoodetega ning asjaolu, et joogitopsid kuuluvad kõige rohkem prügistavate esemete hulka, on asjakohane rakendada lähenemisviisi, mis on kolme liitri piirmäära poolest kooskõlas teiste direktiivis hõlmatud joogipakendite puhul kasutatava lähenemisviisiga.

4.4.4. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Allolevates tabelites on esitatud mittetäielik loetelu näidetest, mis illustreerivad, kuidas erinevaid joogipakendeid, joogipudeleid ja joogitopse saab hinnata eespool esitatud kriteeriumide ja näitajate alusel ning kas neid peetakse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks või sealt välja jäävaks.

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 609/2013 imikute ja väikelaste toidu, meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu ning kehakaalu alandamiseks ettenähtud päevase toidu asendajate kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 92/52/EMÜ, komisjoni direktiivid 96/8/EÜ, 1999/21/EÜ, 2006/125/EÜ ja 2006/141/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/39/EÜ ning komisjoni määrused (EÜ) nr 41/2009 ja (EÜ) nr 953/2009 (ELT L 181, 29.6.2013, lk 35).

([24]) Vt SWD(2018) 254 final, osa 1/3, lk 25.

Tabel 8

Illustreerivad näited joogipakendite ja joogipudelite kohta

Joogipakendite ja joogipudelite liigid	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid		Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Maht	Vedelikupakend	
Kotid (täielikult plastist või plastikihiga, kuni kolm liitrit)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (Joogipakend)
Plastpudelid (kuni kolm liitrit)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (Joogipudel)
Plastpakend ühele inimesele mõeldud piima- või kooreportsjoniga (nt kohvi või tee jaoks)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (Joogipakend)
Komposiitjoogipakend (kuni kolm liitrit)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (Joogipakend)
Painduv plastist joogipakend (kuni kolm liitrit) käsitsi eraldatavas pappkarbis	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (Joogipakend)
Plastist veepudel üle kolme liitri	JAH	EI	EI	JAH	EI KUULU Maht on üle kolme liitri
Korduskasutatavad ja korduvtäidetavad plastist joogipudelid juhul, kui need on selleks kavandatud ja turule lastud ning kui tarbija neid tavaliselt selleks peab ja sellena kasutab	JAH	EI	JAH	JAH	EI KUULU Korduskasutatav pudel
Ühes tükis plastist joogipakend, millesse on vormitud purustatav sulgur	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB (Joogipakend)

Tabel 9

Illustreerivad näited joogitopside kohta

Joogitopsi liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid	Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Joogiga täidetud või selleks mõeldud	
100 % plastist topsid külmade jookide jaoks (kaanega või ilma)	JAH	JAH	JAH	KUULUB (JOOGITOPS)
Plastvoodri või -kattega paberipõhised eeltäidetud topsid (tavaliselt külmade) jookide jaoks (kaanega või ilma)	JAH	JAH	JAH	KUULUB (JOOGITOPS)
Jae- ja hulgimüügikauplustes müüdavad 100 % plastist topsid mahlade või alkohoolsete jookide jaoks	JAH	JAH	JAH	KUULUB (JOOGITOPS)
Tühjad 100 % plastist topsid ning plastvoodri või -kattega paberipõhised tühjad topsid kuumade või külmade jookide jaoks (kaanega või ilma)	JAH	JAH	JAH	KUULUB (JOOGITOPS)
Plastvoodri või -kattega paberipõhised topsid, mida müüakse jae- ja hulgikauplustes	JAH	JAH	JAH	KUULUB (JOOGITOPS)
Biopõhisest või biolagunevast plastist voodri või kattega paberipõhised topsid, mida müüakse jae- ja hulgikauplustes	JAH	JAH	JAH	KUULUB (JOOGITOPS)
Korduskasutatavad plasttopsid, mida müüakse korduvtäitmise süsteemide osana	JAH	EI	JAH	EI KUULU Tops on korduskasutatav (korduvtäitmise süsteemi osa)
Lahustuvat joogipulbrit sisaldav plasttops, kuhu on vaja enne toote tarbimist lisada nt piima või vett	JAH	JAH	JAH	KUULUB (JOOGITOPS)
Lahustuvat supipulbrit sisaldav plasttops, kuhu on vaja enne toote tarbimist lisada nt vett	JAH	JAH	EI	EI KUULU Tops on ette nähtud supi valmistamiseks, mis ei ole direktiivi kohaselt jook

Joogitopsi liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid	Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Joogiga täidetud või selleks mõeldud	
Jaekauplustes müüdavad korduskasutatavad joogitopsid juhul, kui need on selleks kavandatud ja turule lastud ning kui tarbija neid tavaliselt selleks peab ja sellena kasutab	JAH	EI	JAH	EI KUULU Tops on korduskasutatav
Jaekauplustes müüdavad korduskasutatavad korduvtäidetavad topsid	JAH	EI	JAH	EI KUULU Tops on korduskasutatav

4.5. **Teatavate (seotud) tootekategooriate eristamine**

Direktiivi lisa A osa punktiga 2, E osa I jao punktiga 1 ja G osa punktiga 1 on toodete hulgast, mida direktiivi kohaldamisel peetakse ühekordselt kasutatavateks plastist toidupakenditeks, välja jäetud joogipakendid, taldrikud ning toitu sisaldavad pakid ja pakkematerjalid. Mõnel juhul võib pakendi kuju tekitada kahtlusi, kas toode on toidupakend või joogipakend või isegi direktiiviga hõlmatud muud liiki pakend, näiteks pakid, pakkematerjal, joogitopsid või taldrikud.

Allolevates punktides antakse lisasuuniseid erinevate, kuid seotud tootekategooriate eristamiseks.

4.5.1. *Põhielemendid toidupakendite eristamiseks joogipakenditest*

Toidupakendite eristamisel joogipakenditest, joogipudelitest ja joogitopsidest on peamine samm kindlaks teha, kas mahuti sisaldab toitu või jooki. Toidu (nimetatakse ka toiduaineks või toidukaubaks) ja joogi eristamiseks tuleb kasutada järgmisi kriteeriume.

— Toidupakendite ja joogipakendite, joogipudelite ja joogitopside eristamisel on otsustav roll mahutis oleva toote tarbimisviisil ja konsistentsil. Toidu kohta on direktiivi põhjenduses 12 esitatud näiteid toiduainetest, nimelt vrapid, salatid, puuviljad, köögiviljad ja magustoidud. Jooki müüakse ja tarbitakse vedelal kujul ning seda saab tarbida joomise teel. Põhjenduses 12 esitatud jookide näidete hulgas on õlu, vein, vesi, karastusjoogid, mahlad ja nektarid, lahustuvad joogipulbrid ja piim.

— Ühik, milles väljendatakse toidu või joogi kogust. Üldiselt väljendatakse jookide kogust mahuna (nt milliliitrites) ja toidu kogust üldiselt kaaluga (nt grammides). Mõnel juhul ei ole aga toidu või joogi kogust mahutile märgitud, eriti kui mahuti täidetakse müügikohas.

— Pakendi konstruktsiooniomadused võivad olla sisuga seotud. Näiteks pakendi kuju ja see, kas selles oleva toidu söömiseks on vaja söögiriistu või mitte, näitab, kas toode on mõeldud tarbimiseks joomise või söömise teel.

Kuna põhjenduses 12 viidatakse piimapudelitele kui joogipakendile, tuleks direktiivi kohaldamisel piima joogiks pidada. See on kooskõlas joomise teel tarbimise, toote tiheduse ja viskoossusega (vedel) ning mahuti liigiga, mis piima puhul on sarnane teiste jookide mahutitega.

Teatavaid toite, nagu suppe, jogurteid (kui need ei ole joodavad) ja puuviljapüreesid ei tohiks direktiivi kohaselt jookideks liigitada, kuna tavaliselt ei tarbita neid joomise teel ja nende tarbimiseks kasutatakse söögiriistu, mis eristab neid jookidest.

Teatavaid vedeliku vormis olevaid tooteid, isegi kui need on joodavad (nt äädikas, vedelad lisandid, sojakaste, sidrunimahl, toiduõlid, tooted, mida tuleb enne tarbimist lahjendada, nagu essentsid, püreed, siirupid või kontsentraadid), ei tarbita otse mahutist või neid on vaja täiendavalt lahjendada, et need oleksid joodavad. Sel põhjusel ei kvalifitseeru need direktiivi kohaselt jookideks, kuna neid ei tarbita ega manustata joomise teel.

Allolev tabel annab ülevaate suunisnäitajatest, nagu mahuti kavandatud kasutusotstarve, kuju ja vorm, sealhulgas illustreerivad näited, mis aitavad eristada toidupakendeid joogipakenditest.

Tabel 10

Illustreerivad näited toidupakendite ja joogipakendite eristamiseks

Puuviljapüreed sisaldav mitmekihiline plastkott (150 ml)		Puuviljamahla sisaldav mitmekihiline plastkott (150 ml)	
Jogurtit sisaldav plastpakend (100 g)		Joogijogurtit sisaldav plastpakend (150 ml)	
		Piimapakk (500 ml)	

4.5.2. *Põhielemendid toidupakendite eristamiseks joogitopsidest*

Joogitopside puhul tuleb lisaks selle kindlaksmääramisele, kas topsis olev toode on toit või jook, anda juhiseid selle kohta, kuidas käsitleda topsi, mille tootjad lasevad turule tühjana, kuid mille jaemüüjad võivad täita nii toidu kui ka joogiga. Näide seda liiki topside kohta on esitatud alloleval joonisel.

Tavaliselt teab topside algne turustaja või topside täitja ühekordselt kasutatavate plasttopside jookide jaoks kavandatud kasutusotstarvet ja seda, kas need on ette nähtud toidu või joogi jaoks. Kui turule laskmise ajal ei ole selge, kas toode on joogitops või toidupakend, nagu võib juhtuda teatavate jae- ja hulgikauplustes müüdavate pakendite puhul, peab tootja täitma direktiivis mõlemat liiki toodetele kehtestatud nõudeid. Näiteks peab toode olema märgistatud artikli 7 kohaselt, et tagada vastavus direktiivile.

Joonis 1

Jae- ja hulgikauplustes müüdavad pakendid

4.5.3. *Põhielemendid joogipakendite, joogipudelite ja joogitopside eristamiseks*

Direktiivis ei tehta selget vahet joogipakenditel, joogipudelitel (joogipakendite alamkategooria) ja joogitopsidel (mis ei ole joogipakendid). Siiski võib esile tuua järgmised direktiivi seisukohalt olulised üldised omadused.

— Vastavalt lisa C osale, E osa I jao punktile 3 ja G osa punktile 3 on joogipakendid *„kuni kolm liitrit mahutavad jookide jaoks mõeldud mahutid, k.a nende korgid ja kaaned“*. Ka on põhjenduses 12 märgitud, et komposiitjoogipakendeid tuleb käsitleda joogipakendina, mitte joogipudelina.

— Vastavalt joogipakendite eristusele direktiivis on joogipudelid kitsa kaela või suuga ja kuni kolmeliitrise mahuga jookide jaoks mõeldud joogipakendid, k.a nende korgid ja kaaned, välja arvatud komposiitjoogipakendid.

— Joogitopsid on tüüpiliselt ümarad, enamasti kausjad jooginõud, kas korgi või kaanega või ilma, mida müüakse tühjana või koos joogiga ([25]). Nagu on selgitatud ka põhjenduses 12, on joogitopsid direktiivi tähenduses ühekordselt kasutatavate plasttoodete eraldi kategooria.

Kolme tootekategooria eristamise põhielement on nende kuju. Allolevas tabelis on joogipakendite, joogipudelite ja joogitopside illustreerivad näited, milles osutatakse kuju elementidele, mida tuleb nende tootekategooriatesse liigitamisel arvesse võtta.

Tabel 11

Joogipakendite, joogipudelite ja joogitopside illustreerivad näited

Joogipakendid	Joogipudelid (kuuluvad joogipakendite hulka)	Joogitopsid (ei kuulu joogipakendite hulka)
Kuni kolm liitrit mahutavad mahutid, mida kasutatakse jookide hoidmiseks (hõlmab ka joogipudeleid)	Kitsa kaela või suuga ja kuni kolmeliitrise mahuga jäigad joogipakendid, mida kasutatakse jookide hoidmiseks, k.a nende korgid ja kaaned	Tüüpiliselt ümarad, enamasti kausjad jooginõud, kas korgi või kaanega või ilma, mida müüakse tühjana või koos joogiga
		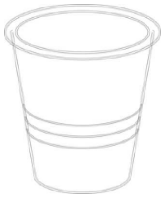

4.5.4. *Põhielemendid toidupakendite eristamiseks pakkidest ja pakkematerjalist*

Toidupakendite ning pakkide ja pakkematerjali eristamine peaks põhinema pakendi jäikusel. Direktiivi kohaldamisel tuleks toiduainete jäiku ja osaliselt jäiku pakendeid käsitleda toidupakenditena, samas kui painduvast pakkematerjalist tooteid tuleks pidada pakkideks ja pakkematerjaliks.

Painduv pakend tähendab, et see paindub kergesti, kuid ei purune. Samad kaalutlused kehtivad ka muude esemete kui pakendid puhul, mis kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse. Mõned toiduained on pakendatud korraga nii jäika kui ka painduvamasse materjali (vt 12, vasakpoolne veerg), nt võileib jäigas pakendis, mille ühel küljel on kile, või teatavad puuviljad või valmistoidud, mida müüakse paberkandikutel, mis on kaetud plastümbrisega. Sellistel juhtudel peaks pakendis oleva jäiga materjali tõttu klassifitseerima toote toidupakendiks.

([25]) Macmillani sõnaraamatu kohaselt.

Tabel 12

Illustreerivad näited ühekordselt kasutatavate plastist toidupakendite ning pakkide ja pakkematerjali eristamiseks

Ühekordselt kasutatav plastist toidupakend	Ühekordselt kasutatav plastist pakk ja pakkematerjal
Pakend on täielikult või osaliselt valmistatud plasti sisaldavast jäigast materjalist	Pakend on valmistatud plasti sisaldavast painduvast materjalist
	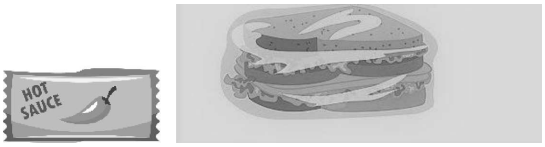

4.5.5. *Põhielemendid taldrikute eristamiseks toidupakenditest*

Direktiivi lisa A osa punktiga 2, E osa I jao punktiga 1 ja G osa punktiga 1 on direktiivi kohaldamisel toidupakendite tootekategooriast välja jäetud toitu sisaldavad joogipakendid, taldrikud ning pakid ja pakkematerjalid.

Taldrikud on nõud, millest toitu süüakse või serveeritakse, samas kui toidupakendid on mahutid, näiteks karbid, kas kaanega või ilma, mida kasutatakse toidu hoidmiseks.

Allolev tabel sisaldab mõningaid illustreerivaid näiteid selle kohta, kuidas eristada ühekordselt kasutatavat plastist toidupakendit ja taldrikut.

Tabel 13

Illustreerivad näited toidupakendite eristamiseks taldrikutest

Ühekordselt kasutatav plastist toidupakend	Ühekordselt kasutatav plasttaldrik
Näitajad, mis osutavad, et mahuti on toidupakend: — mahutid, näiteks karbid, mida müüakse kaanega või ilma; — sobib toidu jaoks; — võib hõlbustada toidu transporti; — mahuti, mida tavaliselt müüakse koos trükitud teabega sisu, koostisosade ja sageli toote kaalu kohta. 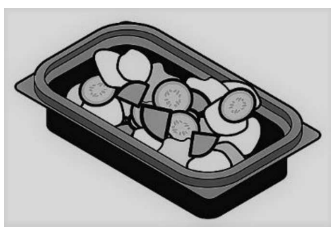	Näitajad, mis osutavad, et mahuti on taldrik: — nõu, mida müüakse ilma kaaneta, olenemata sellest, kas see on müügikohas kaetud nt fooliumi või kilega; — kasutatakse toidu serveerimiseks või söömiseks, kuid toidu olemasolu ei ole ostmise hetkel nõutav; — kuigi valdavalt lapik, on sellel tavaliselt veidi kaldu või kõrgenev välisserv, et takistada toidu mahaveeremist või -valgumist; — trükitud teavet, sealhulgas sisu, koostisosi või kaalu, tavaliselt ei ole.

4.6. **Õhukesed plastkandekotid**

4.6.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid*

Allolev tabel annab ülevaate direktiivis esitatud asjakohastest kirjeldustest õhukeste plastkandekottide kohta.

Tabel 14

Õhukeste plastkandekottide kirjeldused direktiivis

Lisa E osa I jao punkt 5 ja G osa punkt 8: „*Direktiivi 94/62/EÜ artikli 3 punktis 1c määratletud õhukesed plastkandekotid*“.
Pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punktis 1c on õhukesed plastkandekotid määratletud järgmiselt: „*õhuke plastkandekott – plastkandekott, mis on õhem kui 50 mikronit*“.
Lisaks on pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punktis 1d määratletud eriti õhukesed plastkandekotid järgmiselt: „*eriti õhuke plastkandekott – plastkandekott, mis on õhem kui 15 mikronit ning mis on nõutav hügieeni eesmärgil või mida kasutatakse esmase pakendina lahtiste toidukaupade puhul, kui see aitab vältida toidu raiskamist*“.
Üldmõiste „*plastkandekotid*“ on määratletud pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punktis 1b: „*plastkandekott – plastist valmistatud sangadega või sangadeta kandekott, mille tarbija saab kaupade või toodete müügikohast*“.

Direktiivi lisas esitatud ühekordselt kasutatavate õhukeste plastkandekottide tootepõhiseid kriteeriume võib selgitada järgmiste näitajate põhjal.

— Tootedisaini omadus: direktiivi 94/62/EÜ artikli 3 punkti 1c kohaselt näitab paksus alla 50 mikroni, et neid kotte ei ole kavandatud, valmistatud ega turule lastud korduskasutamise eesmärgil. See kriteerium kajastab nõuetekohaselt direktiivi eesmärki vähendada (mere)prügi hulka. Nagu on märgitud direktiivi (EL) 2015/720 ([26]) põhjenduses 4, korduskasutatakse selliseid kotte harvemini kui paksemaid plastkandekotte, need muutuvad kiiremini prahiks ja visatakse sagedamini ära, kuna need on õhukesed.

— Müügi- või levitamiskoht osutab müügikohale, kus toodet pakutakse või jaotatakse tarbijale (nagu on kirjeldatud pakendite ja pakendijäätmete direktiivi artikli 3 punktis 1b).

Direktiiv hõlmab kõiki õhukesi plastkandekotte. Nende hulka kuuluvad eriti õhukesed plastkandekotid (need, mis on õhemad kui 15 mikronit), mis võidakse pakendite ja pakendijäätmete direktiivi teatavatest nõuetest vabastada.

4.6.2. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Tabel 15 sisaldab illustratiivseid näiteid selle kohta, kas teatavat liiki plastkandekotid kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu.

([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/720, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ seoses õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamisega (ELT L 115, 6.5.2015, lk 11).

Tabel 15

Illustreerivad näited eri liiki plastkandekottide kohta

Plastkandekoti liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid	Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Õhukesed plastkandekotid	
Õhuke plastkandekott, mida pakutakse tarbijale müügikohas (õhem kui 50 mikronit)	JAH	JAH	JAH	Kuulub
Eriti õhuke plastkandekott, mida pakutakse tarbijale müügikohas (õhem kui 15 mikronit)	JAH	JAH	JAH	Kuulub
Paksem plastkandekott (paksem kui 50 mikronit)	JAH	EI	EI	EI KUULU Ei ole „õhuke kandekott“, seetõttu ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse
Plastprügikotid	JAH	JAH	EI	EI KUULU Ei ole „kandekott“, seetõttu ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse

4.7. **Vatitikuvarred**

4.7.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid*

Lisa B osa punktis 1 viidatakse ühekordselt kasutatavatele plastist vatitikuvartele järgmiselt: „*Vatitikuvarred, välja arvatud need, mis kuuluvad nõukogu direktiivi 90/385/EMÜ või nõukogu direktiivi 93/42/EMÜ kohaldamisalasse*“. Direktiivis ei ole vatitikuvarte tootemääratlust sätestatud.

Vatitikuvars tähistab tavaliselt lühikest pulka, mille ühes või mõlemas otsas on väike kogus (või tropp) vatti ja mida kasutatakse sageli isiklikuks hügieeniks, eriti kõrvade puhastamiseks või meigi pealekandmiseks ([27]). ELi turule laskmisel kuuluvad need esemed järgmise ühtse riigihangete klassifikaatori (CPV) koodi alla: vatipadjakesed (33711410-4).

Järgmised tootedisaini omadused aitavad määratleda ühekordselt kasutatavaid vatitikuvarsi direktiivi kohaldamisel:

— varre paksus: mittemeditsiiniliseks otstarbeks või üksikisikutele kodus kasutamiseks mõeldud vatitikuvartele on tavaliselt iseloomulik lühike peenike mittevastupidav vars;

— mittepuhastatavad vatitropid: ühekordselt kasutatavate vatitroppide püsivaks kinnitamiseks varre otsa (otstesse) kasutatakse liimi, mis väldib nende lahtitulekut varre küljest kasutamise ajal. Kõrvapuhastustikud, mida saab pesta või puhastada ja millega seega tagatakse nende korduskasutatavus, ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse.

([27]) Cambridge'i sõnaraamat. Kättesaadav aadressil: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cotton-bud?q=cotton+buds.

4.7.2. *Tootepõhised erandid*

Vastavalt ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiivi lisa B osa punktile 1 jäävad vatitikuvarred, mis kuuluvad meditsiiniseadmetena nõukogu direktiivi 90/385/EMÜ või nõukogu direktiivi 93/42/EMÜ kohaldamisalasse, direktiivi kohaldamisalast välja ([28]). Meditsiiniseadme määratlus, mis on esitatud nõukogu direktiivis 90/385/EMÜ ja nõukogu direktiivis 93/42/EMÜ, hõlmab tooteid, mida kasutatakse spetsiaalselt vigastuse või puude leevendamiseks või kompenseerimiseks. Vatitikuvarred, kui neid peetakse meditsiiniseadmeks, peavad olema tootja poolt ette nähtud kasutamiseks inimese haiguse diagnoosimiseks, ennetamiseks, jälgimiseks, raviks või leevendamiseks või vigastuse või puude diagnoosimiseks, jälgimiseks, raviks, leevendamiseks või kompenseerimiseks ning need peavad olema direktiivi 93/42/EÜ kohaselt, nagu ka määruse (EL) 2017/745 kohaselt märgistatud CE-märgisega.

ELi suunised meditsiiniseadmeid käsitleva nõukogu direktiivi 93/42/EMÜ kohaldamiseks on suunised meditsiiniseadmete klassifitseerimise kohta riskihindamise eesmärgil. Neis esitatud näidet „*eksudaatide proovivõtuks kasutatavad tampoonid*“ ([29]) peetakse seotuks nt „*meditsiiniliste tampoonidega*“ ([30]).

Ka meditsiiniliseks kasutamiseks mõeldud vatitikuvarred on kavandatud ühekordseks kasutamiseks. Tavaliselt on need aga mõeldud steriilsete tehnikate kasutamise hõlbustamiseks ja üldiselt

— on need selgelt märgistatud meditsiiniliseks kasutamiseks (nt „meditsiiniline tampoon“);

— neid müüakse sageli steriilsena;

— neid iseloomustab pikem, tugevam vars;

— nad on ühe kasutusotsaga;

— neid müüakse või levitatakse otse tervishoiutöötajatele ametialaste võrgustike (nt ettevõtjatevaheline) kaudu, nt kohtuekspertiisi, meditsiini või teadustöö jaoks pakutavad või seal kasutavad tampoonid, sealhulgas inimestelt või pindadelt proovide või näidiste kogumiseks kliinilise mikrobioloogia, tsütoloogia ja DNA-analüüsi eesmärgil.

4.7.3. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Allolevas tabelis esitatakse illustreerivaid näiteid selle kohta, kas teatavat liiki vatitikuvarred kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu.

([28]) 3. juuliks 2021, mis on enamiku direktiivi (EL) 2019/904 nõuete ülevõtmise tähtaeg, direktiive 90/385/EMÜ ja 93/42/EMÜ enam ei kohaldata. Alates 26. maist 2021 reguleerib meditsiiniseadmete turule laskmist määrus (EL) 2017/745 meditsiiniseadmete kohta.

([29]) MEDDEV 2.4/1 rev.9 lk 31: Esitatud näited: „6. reegel – Põgusaks kasutamiseks ette nähtud kirurgiliselt invasiivsed meditsiiniseadmed (< 60 minutit)“.

([30]) Pirro, V., Jarmusch, A. K., Vincenti, M., Cooks, R. G. Direct drug analysis from oral fluid using medical swab touch spray mass spectrometry (Vahetu uimastianalüüs suuvedelikust, kasutades meditsiinilise tampooniproovi puutepihuse massispektromeetriat). *Analytica Chimica Acta*, veebruar 2015, 861:47-54. DOI: 10.1016/j.aca.2015.01.008, http://europepmc.org/article/PMC/4513665. Pirro et al. (2015) kohaselt: „Meditsiinilisi tampoone kasutatakse laialdaselt kliinilises mikrobioloogias, tsütoloogias ja DNA-analüüsides kehaavaustest ja -pindadelt proovide võtmiseks. Nende disain on iga rakenduse jaoks spetsiifiline, iga rakenduse liigi jaoks valitakse sobiv kuju ja materjal. Tavaliselt on tampooni ots vatist, viskoosist või polüestrist ja see on harja-, ümara-, ruudu- või tilgakujuline. Vars võib olla plastist, puidust, pressitud paberist või metalltraadist“.

Tabel 16

Illustreerivad näited eri liiki vatitikuvarte kohta

Vatitikuvarre liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid			Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Mittevastupidav vars	Mittepuhastatavad vatitropid	Ei ole meditsiini-seade	
Plastvarrega kaheotsaline vatitikk	JAH	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Mitteplastvarrega vatitikk	EI	JAH	JAH	JAH	JAH	EI KUULU Toode ei sisalda plasti
Plastvarrega ühe kasutusotsaga proovivõtutampoon	JAH	JAH	JAH	JAH	EI	EI KUULU Meditsiiniliseks kasutamiseks ette nähtud toode
Plastist korduskasutatav kõrvapuhastustikk	JAH	EI	EI	EI	JAH	EI KUULU Korduskasutamiseks ette nähtud toode

4.8. **Õhupallid ja nende varred**

4.8.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid*

Õhupalle käsitletakse direktiivi artiklites 8 ja 10, õhupallivarte suhtes kohaldatakse direktiivi artiklit 5, kuid direktiivis ei ole sätestatud nende määratlust.

Allolev tabel annab ülevaate direktiivis esitatud õhupallide ja nende varte asjakohastest kirjeldustest.

Tabel 17

Õhupallide ja nende varte kirjeldused direktiivis

Õhupallid — Lisa E osa II jao punkt 2 ja G osa punkt 7: „*Õhupallid, v.a tööstuslikud või muuks kutseliseks kasutuseks ja otstarbeks mõeldud õhupallid, mida tarbijatele ei jagata*“. Õhupallivarred — Lisa B osa punkt 6: „*Varred, mis kinnitatakse õhupallide külge nende toestamiseks, v.a tööstuslikuks või muuks kutseliseks kasutuseks ja otstarbeks mõeldud õhupallid, mida tarbijatele ei turustata, sealhulgas selliste varte mehhanismid*“.

Selleks et otsustada, kas õhupallid kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse, võib kindlaks määrata järgmised üldised omadused.

— Õhupall tähendab tavaliselt mittepoorset kergest materjalist kotti, mis on ette nähtud õhu või gaasiga täis pumpamiseks. Turule laskmisel kuuluvad need esemed peamiselt järgmise CPV-koodi alla: õhupallid ja pallid (37525000-4).

— Õhupallivarred: direktiivi lisa B osa punkti 6 kohaselt varred, mis kinnitatakse õhupallide külge nende toestamiseks.

Nagu on märgitud põhjenduses 11, ei kvalifitseeru lateks looduslikuks keemiliselt modifitseerimata polümeeriks ja seega kuuluvad lateksõhupallid direktiivi kohaldamisalasse, kuna plasti määratlus *„peaks [...] hõlmama polümeeripõhiseid kummitooteid*".

Järgmised tootedisaini omadused aitavad määratleda ühekordselt kasutatavaid õhupalle ja nende varsi direktiivi kohaldamisel.

— Tihendid, ventiilid ja sulgemismehhanismid: puudub ventiil või tihend, mis võimaldab mitmekordset täitmist ja tühjendamist. Õhupallid, mille puhul on vaja õhu väljapääsemise vältimiseks teha õhupalli kaelale sõlm, siduda kaela ümber pael või lint, kaotavad lahti ja uuesti kinni sõlmimise tõttu oma kvaliteedi. Seetõttu peetakse neid ühekordselt kasutatavaks tooteks. Õhupalle, mis on ette nähtud (korduvalt) suletava ventiili abil täispuhumiseks ja tühjendamiseks, ilma et kvaliteet või funktsionaalsus kasutuskordade vahel väheneks, loetakse korduskasutatavaks.

— Korduvalt täidetav: õhu või heeliumiga täidetuna ostetud õhupalle peetakse ühekordselt kasutatavaks, kuna klient ei saa neid uuesti täita. Ka isetäituvaid õhupalle (integreeritud täitemehhanismiga) peetakse ühekordselt kasutatavaks.

4.8.2. *Tootepõhised erandid*

Lisa E osa II jao punkti 2 ja lisa G osa punkti 7 kohaselt tuleks direktiivi asjakohastest sätetest välja jätta tööstuslikud või muuks kutseliseks kasutuseks ja otstarbeks mõeldud õhupallid, mida tarbijatele ei jagata.

Samamoodi on lisa B osa punktiga 6 direktiivi kohaldamisalast välja jäetud tööstuslikuks või muuks kutseliseks kasutuseks ja otstarbeks mõeldud õhupallide, mida tarbijatele ei turustata, külge kinnitatavad varred, sealhulgas selliste varte mehhanismid.

Ostukoht, turustuskanal ja lõppkasutaja liik on olulised elemendid, et teha kindlaks, kas õhupallid on mõeldud koduseks või kutseliseks kasutuseks.

Järgmiste õhupallide kasutust tuleks pidada tööstuslikuks või kutseliseks:

— õhupallid ja nende õhupallide toestamiseks kinnitatavad varred, mida müüakse tööstuslike või kutseliste kanalite kaudu, nt ettevõtjalt ettevõtjale;

— õhupallid ja varred, mis kinnitatakse nende õhupallide toestamiseks, mis on mõeldud tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks või otstarbeks, nt uuringu-, meteoroloogilised õhupallid, tööstuslikud õhupallid, kutselised kaunistused, ja mida tarbijatele ei turustata.

Samas õhupallid ja nende varred, mida müüakse ettevõtjalt tarbijale müügikanalite kaudu või jagatakse eratarbijatele, nt õhupallid ja nende varred, mida üksiktarbijad saavad poest osta või mida jagatakse tarbijatele eraüritusel, ei ole mõeldud kutseliseks või tööstuslikuks kasutuseks või otstarbeks, vaid need on koduseks kasutuseks. Seetõttu peaksid need tooted kuuluma direktiivi kohaldamisalasse. Selleks et vältida direktiivist kõrvalehoidmist, tuleks direktiivi kohaldamisalasse arvata ka õhupallid ja nende varred, mille turule laskmise ajal on ebaselge, kas need on mõeldud tööstuslikuks või koduseks kasutuseks.

4.8.3. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Allolevas tabelis on esitatud illustreerivaid näiteid selle kohta, kas teatavat liiki õhupallid ja nende varred kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu.

Tabel 18

Illustreerivad näited erinevate õhupallide ja nende varte kohta

Õhupallide liigid; õhupallivarred	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid	Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Ette nähtud koduseks kasutuseks	
Ühekordselt kasutatavad lateksõhupallid, mis on mõeldud koduseks kasutuseks või otstarbeks	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Ühekordselt kasutatavad nn Mylar- või fooliumõhupallid, mis on mõeldud koduseks kasutuseks või otstarbeks	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Ühekordselt kasutatavad plastist õhupallivarred koduseks kasutuseks	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Korduskasutatavad plastist täispuhutavad mänguasjad ja nn *selfie*-raamid, sh korduvalt suletav ventiil	JAH	EI	JAH	EI KUULU Korduskasutamiseks ette nähtud toode
Korduskasutatavad plastist õhupallialused	JAH	EI	EI	EI KUULU Korduskasutamiseks ette nähtud toode
Õhupallid, mis on mõeldud tööstuslikuks kasutuseks ja otstarbeks, kuumaõhupall, meteoroloogilised õhupallid.	JAH	EI	EI	EI KUULU Kutseliseks või tööstuslikuks kasutuseks mõeldud toode

4.9. **Hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid**

4.9.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid*

Direktiivis ei ole direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate hügieenisidemete, tampoonide ja tampoonide aplikaatorite määratlust sätestatud. Selleks et otsustada, kas hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse, võib kindlaks määrata järgmised üldised omadused.

— Ühekordselt kasutatavad hügieenisidemed on vedeliku imamiseks ja säilitamiseks kasutatavad hügieenitooted, mille puhul on üldiselt ette nähtud, et need visatakse pärast ühekordset kasutamist ära.

— Ühekordselt kasutatavad hügieenisidemed koosnevad sageli mitmest materjalikihist, sealhulgas absorbeeriv keskkiht, mis on valmistatud peamiselt tselluloos- ja sünteetilistest kiududest ning need absorbeerivad vedelikke. Direktiivi kohaldamisel ei tähenda hügieenisidemed mitte ainult sidemeid, vaid ka pesukaitsmeid, kuna need tooted kuuluvad hügieenisidemete alamkategooriasse ([31]) ja vastavad sellisena ühekordselt kasutatava plasttoote kriteeriumidele. Mõlemad tooted koosnevad sarnastest materjalidest ja neil on sama kalduvus muutuda mereprügiks ebaõige kõrvaldamise tõttu, st kui need pärast kasutamist tualetipotti visatakse, võivad need sattuda reoveepuhastussüsteemi kaudu merekeskkonda.

([31]) Vt EDANA aadressil https://www.edana.org/nw-related-industry/nonwovens-in-daily-life/absorbent-hygiene-products/feminine-care, vaadatud 9. märtsil 2021.

Ühekordselt kasutatavad plasttampoonid koosnevad tavaliselt kolmest kihist, sealhulgas absorbeeriv keskkiht, mis on valmistatud viskoosist, puuvillast, polüestrist või nende kiudude segust ([32]). Need võivad olla tampooni aplikaatoris, mis koosneb tavaliselt kaetud paberist (sisaldab õhukest plastlehte) või kõvast plastist. Kuigi mõnda liiki tampoonid on valmistatud puuvillast, on paljudel plastvõrk. Viimati nimetatu viitab õhukesele lausriidest või perforeeritud kilekihile, mida kasutatakse kiudude kao vähendamiseks ning tampoonide sisestamise ja eemaldamise hõlbustamiseks. Punktis 2.1 antakse juhised selle kohta, kas kõnealune kiud vastab keemiliselt modifitseerimata looduslike polümeeride erandi kriteeriumile.

Ühekordseks kasutamiseks mõeldud hügieenisidemete, tampoonide ja tampoonide aplikaatorite tootedisaini omadused hõlmavad nende mittepestavust ja seda, et need ei ole mitu korda kasutatavad, kuna pesemisprotsessid halvendavad nende toodete struktuuri ja funktsiooni.

4.9.2. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Allolevas tabelis on esitatud näiteid selle kohta, kas teatavat liiki hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu.

Tabel 19

Illustreerivad näited hügieenisidemete, tampoonide ja tampoonide aplikaatorite kohta

Hügieenisidemete, tampoonide ja tampoonide aplikaatorite liik	Üldkriteeriumid		Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	
Plasti sisaldav hügieeniside, tampoon ja tampooni aplikaator hõlmavad kõiki hügieenisidemete kategooriaid, olenemata plastist, kujust, suurusest, paksusest ja imavusastmest ning on ette nähtud pärast kasutamist jäätmena kõrvaldamiseks	JAH	JAH	KUULUB
Hügieenisidemed (sealhulgas pesukaitsmed) või tampoonid, mis ei sisalda plasti	EI	JAH	EI KUULU Toode ei sisalda plasti
Korduskasutatavad (pestavad) menstruatsioonitooted, näiteks pestavad riidest sidemed, korduskasutatav menstruatsioonitops (tampooni alternatiiv), menstruatsioonipüksid (pestavad integreeritud imava sidemega aluspüksid)	EI / Pestavad sidemed, mis ei sisalda plasti JAH / Korduskasutatavad tampoonid, tampoonide aplikaatorid ja sidemed võivad sisaldada plasti (nt klamber pestavate riidest sidemete jaoks)	EI	EI KUULU Tooted ei ole ühekordselt kasutatavad

([32]) EDANA. (2019. aasta detsember). Absorbent Hygiene Products components Pad/Liners (Absorbeerivate hügieenitoodete komponendid Sidemed/pesukaitsmed). Kättesaadav aadressil: https://www.edana.org/nw-related-industry/nonwovens-in-daily-life/absorbent-hygiene-products/feminine-care.

4.10. **Niisutatud pühkepaber**

4.10.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus, kriteeriumid ja erandid*

Tabel 20 annab ülevaate direktiivis sätestatud ühekordselt kasutatavate plastist niisutatud pühkepaberite asjakohastest kirjeldustest.

Tabel 20

Niisutatud pühkepaberi kirjeldused direktiivis

Lisa D osa punkt 2, E osa II jao punkt 1 ja G osa punkt 6: „*Niisutatud pühkepaber, st eelniisutatud pühkepaber, mis on mõeldud isikliku hügieeni tarbeks või kodumajapidamises kasutamiseks*“.
Põhjendus 12: „*Isikliku hügieeni tarbeks ja kodumajapidamises kasutamiseks ette nähtud niisutatud pühkepaberid peaksid samuti kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, samal ajal kui tööstuses kasutatavad niisutatud pühkepaberid peaksid sellest välja jääma*“.

Niisutatud pühkepaber, mille valmistamisel kasutatakse mittelooduslikke polümeere või keemiliselt modifitseeritud looduslikke polümeere, nagu polüester ja polühüdroksüalkanoaadid (PHA), kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse. Niisutatud pühkepaber, mis on täielikult valmistatud looduslikest polümeeridest, mida ei ole keemiliselt modifitseeritud, nagu viskoos ja lüotsell, jäävad direktiivi kohaldamisalast välja.

Direktiivis on sätestatud järgmised peamised tootepõhised kriteeriumid, et teha kindlaks, kas ühekordselt kasutatav niisutatud pühkepaber kuulub selle kohaldamisalasse: eelniisutatud pühkepaber ning pühkepaber, mis on mõeldud isikliku hügieeni tarbeks või kodumajapidamises kasutamiseks.

Eespool öeldut silmas pidades võib direktiivi kontekstis mõista niisutatud pühkepaberit kui väikest eelniisutatud materjali tükki, mis sisaldab plasti ja mis on kavandatud, valmistatud ja turule lastud ühekordseks kasutamiseks (kõrvaldatav) ning on mõeldud isikliku hügieeni tarbeks või kodumajapidamises kasutamiseks, näiteks majapidamises puhastamise otstarbel. Eelniisutatud pühkepaber sisaldab tavaliselt immutusvedelikku, mis on lisatud pühkepaberile enne selle turule laskmist.

Isiklikuks hoolduseks mõeldud pühkepaber on ette nähtud kasutamiseks hügieeni eesmärgil. See hõlmab nii täiskasvanud inimeste kui ka imikute naha puhastamist ja hooldamist, nt imikute pühkepaberid, kosmeetilised/meigieemalduspaberid, intiimhoolduse pühkepaberid jne.

Kodumajapidamises kasutatav niisutatud pühkepaber on ette nähtud kodutarbeks. Selle hulka kuulub kodumajapidamises kasutatav niisutatud pühkepaber, nt köögi- ja vannitoa pindade puhastamiseks kasutatav pühkepaber, isikliku sõiduki puhastamiseks kasutatav niisutatud pühkepaber, prillipuhastuslapid jne.

Lisaks müüakse neid tooteid turul tavaliselt pakendites, mis sisaldavad mitut ühekordselt kasutatavat niisutatud pühkepaberit.

Ehkki direktiivis ei ole seda sõnaselgelt öeldud, ei vastaks niisutatud pühkepaberid, mis on kavandatud, valmistatud ja turule lastud kutseliseks kasutuseks, näiteks meditsiinilised või tervishoius kasutatavad pühkepaberid, isikliku hügieeni või kodumajapidamises kasutamise kriteeriumile. Seetõttu ei loeta neid tooteid direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks.

Ostukoht, turustuskanal ja lõppkasutaja liik on olulised elemendid, mida kaaluda, et teha kindlaks, kas teatavad niisutatud pühkepaberid on mõeldud koduseks või kutseliseks kasutuseks. Näiteks niisutatud pühkepabereid, mida müüakse kutseliste turustuskanalite, nt ettevõtjatevaheliste kanalite kaudu ja mida kasutavad tervishoiutöötajad, peetakse kutseliseks kasutuseks mõeldud pühkepaberiteks ning need ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse. Kuid niisutatud pühkepabereid, mida müüakse ettevõtjalt tarbijale müügi kanalites ja turustatakse mittekutselistele tarbijatele, nt niisutatud pühkepaberid, mida eraisikutest tarbijad saavad apteegist osta ja kodus kasutada, ei peeta kutseliseks kasutuseks mõeldud pühkepaberiteks. Seetõttu kuuluvad need tooted direktiivi kohaldamisalasse.

Järgmises tabelis on esitatud mitteammendav loetelu niisutatud pühkepaberite kategooriatest, mis kuuluvad või ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse ([33]).

Tabel 21

Näited niisutatud pühkepaberi kategooriate kohta

Tootekategooria: niisutatud pühkepaber	
Direktiiviga hõlmatud	Isikuhooldus
	— Imikupuhastuslapid — Naha- (ka käte- ja keha-) puhastuslapid — Pühkepaberid käte desinfitseerimiseks, sealhulgas juhul, kui neid pakutakse tarbijatele lennukites, lennujaamades, rongides või muudes kohtades — Näo-/kosmeetilised pühkepaberid (nt näomaskid või nn lehtmaskid, näo-/meigieemalduslapid) — Intiimhügieeni pühkepaberid — Tualettpaber
	Kodumajapidamises kasutamiseks mõeldud niisutatud pühkepaber
	— Majapidamises kasutatavad puhastuslapid plekkide eemaldamiseks ja pindade puhastamiseks, nagu põrandad, vannitoad, köögid, mööbel, aknad, teleri ja arvuti ekraanid jne — Desinfitseerimislapid, mis on mõeldud kodumajapidamises kasutamiseks, sealhulgas juhul, kui neid pakutakse tarbijatele lennukites, lennujaamades, rongides või muudes kohtades — Prillipuhastuslapid — Autopuhastuslapid, mis on mõeldud kodumajapidamises kasutamiseks — Lemmikloomade pühkepaber, mis on mõeldud kodumajapidamises kasutamiseks
Ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse	Tööstuslik niisutatud pühkepaber
	— Tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks mõeldud autolapid (pinna ettevalmistamine, poleerimine, õli ja keemilised absorbendid) — Tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks mõeldud elektroonika- ja arvutitööstuslik pühkepaber (tolmu eemaldamise, õrna ja keeruka puhastamise lapid) — Toiduainetööstuses kasutatav pühkepaber (masinate puhastus, hooldus, vedelikke imav, kätepuhastuspaber), mis on ette nähtud tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks — Koristuspaber (poleerimine, seadmete puhastamine ja hooldamine, põranda märgpuhastus, tolmu eemaldamine), mis on ette nähtud tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks — Tootmises, masinaehituses ja hoolduses kasutatav pühkepaber (masinate puhastus, hooldus, vedelikke imav, kätepuhastuspaber), mis on ette nähtud tööstuslikuks või muuks kutseliseks kasutuseks — Optikatööstuses kasutatav pühkepaber (poleerimiseks, tolmu eemaldamiseks), mis on ette nähtud tööstuslikuks või muuks kutseliseks kasutuseks — Trükitööstuses kasutatav pühkepaber (masinate puhastus-, hooldus-, vedelikke imav, kätepuhastuspaber), mis on ette nähtud tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks — Transporditööstuses kasutatav pühkepaber (sõidukite puhastamise ja hooldamise ning aknapesulapid), mis on ette nähtud tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks
	Kutsealane kasutus
	— Tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks mõeldud meditsiinilised / tervishoius kasutatavad pühkepaberid, näiteks haiglas kasutatavad desinfitseerimislapid pindade puhastamiseks ja desinfitseerimiseks — Tööstuslikuks või kutseliseks kasutuseks mõeldud meditsiinilised / tervishoius kasutatavad pühkepaberid, näiteks patsientide isikuhoolduses inimhügieeni eesmärgil kasutatavad lapid

Selleks et vältida direktiivist kõrvalehoidmist, kuulub direktiivi kohaldamisalasse niisutatud pühkepaber, mille puhul on ebaselge, kas kavandatud kasutusotstarve on tööstuslik, kutseline või kodune.

4.10.2. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Tabel 22 sisaldab suuniseid niisutatud pühkepaberite üldiste ja tootepõhiste kriteeriumide tõlgendamiseks koos näidetega selle kohta, kas teatavat liiki niisutatud pühkepaber kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu.

([33]) EDANA, (kuupäev puudub). Industrial wipes (Tööstuslik pühkepaber). Kättesaadav aadressil: www.edana.org/nw-related-industry/nonwovens-in-daily-life/wipes/industrial-wipes.

Tabel 22

Näited eri liiki niisutatud pühkepaberite kohta

Niisutatud pühkepaberi liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid		Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Eelniisutatud	Isikliku hügieeni tarbeks või kodumajapidamises kasutamiseks	
Niisutatud pühkepaber, mis sisaldab plasti	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Viskoosist või lüotsellist (regenereeritud tselluloos) valmistatud niisutatud pühkepaber, mis ei sisalda polüestrit ega muid plaste	EI	JAH	JAH	JAH	EI KUULU Toode ei ole valmistatud täielikult või osaliselt plastist
Eelniisutatud pühkepaber (nt millele saab toote pakendil osutada järgmiselt: „eelniisutatud salvrätid“ või „eelniisutatud“)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Kuiv pühkepaber (nt ei ole enne turule laskmist eelniisutatud; toote pakendi saab märgistada järgmiselt: „kuiv pühkepaber naha puhastamiseks“)	JAH	JAH	EI	JAH	EI KUULU Toode ei ole eelniisutatud
Isikliku hügieeni tarbeks mõeldud niisutatud pühkepaber (nt millele saab toote pakendil osutada järgmiselt: „niisutatud meigieemalduslapid“ või „imikupuhastuslapid“)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Kodumajapidamises kasutamiseks mõeldud niisutatud pühkepaber (nt millele saab toote pakendil osutada järgmiselt: „mitmeotstarbelised majapidamissalvrätid“)	JAH	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Tööstuslik niisutatud pühkepaber (nt tööstuses kasutatav niisutatud pühkepaber masinate puhastamiseks)	JAH	JAH	JAH	EI	EI KUULU Toodet peetakse tööstuslikuks niisutatud pühkepaberiks
Kutseliseks kasutuseks mõeldud niisutatud pühkepaber (nt meditsiinilised / tervishoius kasutatavad pühkepaberid, mida müüakse ettevõtjatevaheliste turustuskanalite kaudu ja mis on mõeldud kasutamiseks tervishoiutöötajatele)	JAH	JAH	JAH	EI	EI KUULU Toode ei ole ette nähtud kodumajapidamises kasutamiseks

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/4813/oj

4.11. **Filtriga tubakatooted, koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid**

4.11.1. *Direktiivis sätestatud tootekirjeldus ja kriteeriumid*

Allolev tabel annab ülevaate direktiivis sätestatud asjakohastest kirjeldustest, mis käsitlevad filtriga tubakatooteid ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavaid filtreid.

Tabel 23

Filtriga tubakatoodete ja filtrite kirjeldused direktiivis

Artikli 3 punktis 18 osutatakse tubakatoodetele, mis on määratletud direktiivi 2014/40/EL artikli 2 punktis 4.
Lisa D osa punktis 3, E osa III jaos ja G osa punktis 5 kirjeldatakse tubakatooteid järgmiselt: „*Filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid*“.
Direktiivi 2014/40/EL artikli 2 punktis 4 määratletakse „tubakatooted“ järgmiselt:
„„tubakatooted“ – tarbimiseks mõeldud tooted, mis kasvõi osaliselt koosnevad tubakast, mis on geneetiliselt modifitseeritud või mitte“.

Filtritega tubakatooted või koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid, mis sisaldavad tselluloosatsetaati, loetakse keemiliselt modifitseeritud looduslikku polümeeri sisaldavaks ja kui need vastavad nendele toodetele kehtestatud muudele asjakohastele tingimustele, kuuluvad need seega direktiivi kohaldamisalasse.

Peamised tootepõhised kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, kas filtriga tubakatoode või koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatav filter kuulub direktiiviga hõlmatud toote hulka, on järgmised:

— toode on tubakatoode (nagu on määratletud direktiivi 2014/40/EL artikli 2 punktis 4) ja toode sisaldab filtrit: nt sigaret või sigar;

— toode on eraldi filter, mida kasutatakse koos tubakatoodetega: nt filterots või minifilter.

4.11.2. *Toote ülevaade ja illustreerivate näidete loetelu*

Tabel 24 sisaldab illustreerivaid näiteid selle kohta, kas teatavat liiki filtriga tubakatooted või koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu.

Tabel 24

Näiteid erinevate filtriga tubakatoodete ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavate filtrite kohta

Tubakatoote või filtri liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid	Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Filtriga tubakatoode või koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatav filter	
Sigaret või sigar, millel on plasti sisaldav filter	JAH	JAH	JAH	KUULUB
Eraldi ühekordselt kasutatavad filtrid, mis sisaldavad plasti	JAH	JAH	JAH	KUULUB

Tubakatoote või filtri liik	Üldkriteeriumid		Tootepõhised kriteeriumid	Kuulub direktiivi kohaldamisalasse või ei kuulu (kas kõik üldised ja tootepõhised kriteeriumid on täidetud?)
	Plast	Ühekordselt kasutatav	Filtriga tubakatoode või koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatav filter	
Elektrooniline sigaret või veipimistooted, sealhulgas plastist või muust materjalist filtrid	JAH	EI	EI	EI KUULU Toode on mõeldud korduskasutamiseks; toode ei sisalda tubakat
Elektrooniline seade, mida kasutatakse kuumutatud tubakatoodetega, sealhulgas ühekordselt kasutatav plastfilter	JAH	JAH (filter)	JAH	KUULUB Kuigi elektrooniline seade on mõeldud korduskasutamiseks, on tubakas ja filtrid ühekordselt kasutatavad
Lahtine tubakas, nt kasutamiseks piibus või käsitsi rullitavas sigaretis, millel ei ole plastfiltrit	EI	JAH	EI	EI KUULU Toode ei ole valmistatud täielikult või osaliselt plastist; toode ei sisalda filtrit

LISA

Ülevaade ühekordselt kasutatavatest plasttoodetest, nende kirjeldustest ja direktiivis sätestatud asjakohastest nõuetest

Ühekordselt kasutatavad plasttooted	Lisa asjakohane osa ja kohaldatavad sisulised nõuded, välja arvatud aruandekohustus		Direktiivi lisa kõige asjakohasem osa, mis sisaldab tootekirjeldusi
Õhupallid	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 3)	E osa II jao punkt 2
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	G osa punkt 7
Õhupallivarred	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	B osa punkt 6
Joogipudelid ≤ 3 liitrit, k.a nende korgid ja kaaned	C osa	Toodetele esitatavad nõuded (artikli 6 lõige 5)	C osa ja E osa
	F osa	Liigiti kogumine (artikkel 9)	
Joogipakendid ≤ 3 liitrit, k.a nende korgid ja kaaned	C osa	Toodetele esitatavad nõuded (artikli 6 lõiked 1–4)	C osa
	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 2)	E osa I jao punkt 3
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	G osa punkt 3
Vahtpolüstüreenist joogipakendid, sealhulgas nende korgid ja kaaned	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
Joogisegamispulgad	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
Joogitopsid	D osa	Märgistusnõuded (artikkel 7)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
Joogitopsid, sealhulgas nende korgid ja kaaned	A osa	Tarbimise vähendamine (artikkel 4)	
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	
	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 2)	
Vahtpolüstüreenist joogitopsid, sealhulgas nende korgid ja kaaned	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
Vatitikuvarred	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
Söögiriistad (noad, kahvlid, lusikad, söögipulgad)	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud

Ühekordselt kasutatavad plasttooted	Lisa asjakohane osa ja kohaldatavad sisulised nõuded, välja arvatud aruandekohustus		Direktiivi lisa kõige asjakohasem osa, mis sisaldab tootekirjeldusi
Toidupakendid	A osa	Tarbimise vähendamine (artikkel 4)	A osa punkt 2
	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 2)	E osa I jao punkt 1
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	G osa punkt 1
Vahtpolüstüreenist valmistatud toidupakendid	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	B osa punkt 7
Õhukesed plastkandekotid	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 2)	Direktiivi 94/62/EÜ artikli 3 punkti 1 alapunkt c
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	
Pakid ja pakkematerjal	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 2)	E osa I jao punkt 2
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	G osa punkt 2
Taldrikud	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
Hügieenisidemed, tampoonid ja tampoonide aplikaatorid	D osa	Märgistusnõuded (artikkel 7)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	
Kõrred	B osa	Turulelaskmise piirangud (artikkel 5)	Tootepõhiseid kirjeldusi ei ole esitatud
Filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid	D osa	Märgistusnõuded (artikkel 7)	Direktiivi 2014/40/EL artikli 2 lõige 4
	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 3)	
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	
Niisutatud pühkepaber	D osa	Märgistusnõuded (artikkel 7)	D osa punkt 2
	E osa	Laiendatud tootjavastutus (artikli 8 lõige 3)	E osa II jao punkt 1
	G osa	Teadlikkuse suurendamine (artikkel 10)	G osa punkt 6